

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta životního prostředí

Katedra plánování krajiny a sídel

Bakalářská práce

**Vývoj fragmentace pozemků na podkladě katastrálních
map v k.ú. Kletečná u Humpolce**

Vedoucí práce: Ing. Josef Vlasák, Ph.D.

Bakalant: Karolína Soukupová

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Karolína Soukupová

Územní technická a správní služba v životním prostředí

Název práce

Vývoj fragmentace pozemků na podkladě katastrálních map v k.ú. Kletečná u Humpolce

Název anglicky

Plot fragmentation development based on cadastral maps in cadastral unit Kletečná u Humpolce

Cíle práce

Cílem práce je zjistit, popsat a znázornit vývoj fragmentace pozemků v k.ú. Kletečná u Humpolce na podkladě katastrálních map a předchozích pozemkových evidencí od poloviny 19. století do současnosti.

Metodika

Dle dostupných starých katastrálních map a předchozích pozemkových evidencí vyhotovte vektorový model uspořádání pozemků v území pro zvolená časová období. Porovnáním dat z různých časových období zjistíte změny ve struktuře, velikosti a rozmístění vlastnických pozemků. Identifikujte významné oblasti nebo významné etapy změn fragmentace pozemků a zvolte vhodný způsob jejich znázornění.

Doporučený rozsah práce

dle Nařízení děkana č. 01/2020 – Metodické pokyny pro zpracování bakalářské práce na FŽP

Klíčová slova

Formulace klíčových slov je úkolem autora

Doporučené zdroje informací

- DJIRK, T., 2003: Scenarios of Central European land fragmentation, *Land Use Policy* 20, str. 149–158
- Kliment, V., 2007, *Katastr nemovitostí pro každého: Od pozemkové knihy a obecného zákoníku občanského ke katastru nemovitostí a aktuální úpravě právních vztahů k nemovitostem v českém právu*. VÚGTK Zdíby
- KUEMMERLE, T., HOSTERT, P., SCHILLER, T., RADELOFF, V., 2007: Mapping post-socialist parcelization of farmland in eastern Europe using texture measures, *Proceedings of the 2nd Workshop of the EARSeL SIG on Land Use and Land Cover*, 370 – 374 str.
- MAŠEK, F. *Pozemkový katastr. Soupis, popis a geometrické zobrazení pozemků CSR*. PRAHA: MF, 1948.
- Novotný, F., 1896 (reprint 2004). *NAUKA O RAKOUSKEM KATASTRU A O KNIHÁCH POZEMKOVÝCH*. Alois Wiesner, ČÚZK, Praha.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. Josef Vlasák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra plánování krajiny a sídel

Elektronicky schváleno dne 23. 1. 2023

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 1. 2023

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou/závěrečnou práci na téma: Vývoj fragmentace pozemků na podkladě katastrálních map v katastrálním území Kletečná u Humpolce vypracoval/a samostatně a citoval/a jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použil/a a které jsem rovněž uvedl/a na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědom/a, že na moji bakalářskou/závěrečnou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědom/a, že odevzdáním bakalářské/závěrečné práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Praze dne 31.3.2023

.....
Karolína Soukupová

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala Ing. Josefu Vlasákovi, Ph.D., vedoucímu mé bakalářské práce za odborné vedení a poskytnuté cenné rady. Dále poděkování náleží Mgr. Jakubu Jarošovi za pomoc se zpracováním mapových podkladů pro tuto práci a celé své rodině za podporu po celou dobu mého studia. V neposlední řadě náleží velké poděkování Jaromíru Slavíkovi z katastrálního pracoviště v Pelhřimově za pomoc při řešení otázek vývoje katastru v řešeném území.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá popisem a změnami ve fragmentaci pozemků v katastrálním území Kletečná u Humpolce.

Rešeršní část bakalářské práce se zabývá popisem vývoje dnešního katastru nemovitostí od prvních soupisů půdy až po současný katastr nemovitostí. Dále je popsán předmět katastru nemovitostí a průběh zápisu do něj. Poslední částí rešerše je popsání historického vývoje krajiny a parcel. Část praktická je zaměřená na zobrazení změn ve fragmentaci a druhu využití pozemků. Pro práci s historickými daty jsou využívány staré mapy, a to mapy Císařských otisků z roku 1838, Stablního katastru z roku 1872, Pozemkového katastru z roku 1955 a Katastru nemovitostí z roku 2022. Vektorová data starých map jsou porovnávána vždy mezi dvěma po sobě jdoucími obdobími.

Výsledky vektorizace jednotlivých období jsou převedeny do tabulek a grafů.

Klíčová slova: fragmentace pozemků, Stablní katastr, katastr nemovitostí

Abstract

The Bachelor thesis deals with the description and changes in the fragmentation of land in the cadastral area of Kletečná u Humpolce.

The research part of the Bachelor thesis deals with the description of the development of today's estate cadastre from the first land inventories to the current estate cadastre. The subject of the estate cadastre and the process of registration in it are also described. The last part of the research is a description of the historical development of the landscape and parcels. The practical part is focused on displaying changes in fragmentation and the type of land use. Old maps are used to work with historical data, namely maps of the Imperial Imprint from 1838, the Stable Cadastre from 1872, the Land Cadastre from 1955 and Estate Cadastre from 2022. Vector data of old maps are always compared between two consecutive periods.

The results of the vectorization of individual periods are converted into tables and graphs.

Keywords: land fragmentation, Stable Cadastre, Estate Cadastre

Obsah

1. Úvod	1
2. Cíle práce	2
3. Literární rešerše	3
3.1 Vysvětlení pojmu katastr nemovitostí.....	3
3.2 Historie katastru nemovitostí do roku 1817	4
3.2.1 Pozemková evidence, soupisy půdy.....	4
3.2.2 Počátky vývoje katastru nemovitostí (berní ruly)	5
3.2.3 Panské vyrovnání (<i>Exaeqatorium dominicale</i>) z roku 1757	6
3.2.4 Josefský katastr z roku 1785	6
3.2.5 Tereziánsko – josefský katastr z roku 1792	8
3.3 Historie evidence pozemků od roku 1817 do roku 1993	8
3.3.1 Stabilní katastr a následný katastr evidence daně pozemkové (1817–1927) ...	8
3.3.2 Reambulovaný stabilní katastr z roku 1869-1881	10
3.3.3 Pozemkový katastr (1927–1950)	11
3.3.4 Jednotná evidence půdy (1950–1964).....	13
3.3.5 Evidence nemovitostí (1964–1992)	13
3.4 Současná evidence nemovitostí (od roku 1993).....	15
3.5 Předmět katastru nemovitostí.....	16
3.6 Zápisy a změny v katastru nemovitostí.....	17
3.7 Katastrální mapa a její formy	18
3.8 Historický vývoj krajiny a parcel.....	19
3.9 Pozemkové úpravy, přidělové řízení.....	20
4. Charakteristika studijního území.....	21
5. Metodika	23
6. Výsledky.....	25
6.1 Změny mezi obdobími 1838 a 1872	27
6.2 Změny mezi obdobími 1872 a 1955	29
6.3 Změny mezi obdobími 1955 a 2022	31
6.4 Konkrétní příklady vzniklých parcel.....	34
7. Diskuse	35
8. Závěr a přínos práce	37
9. Seznam použitých zdrojů	38

10. Seznam použitých zkratk.....	41
11. Seznam obrázků.....	42
12. Seznam tabulek.....	43
13. Seznam příloh.....	43
14. Přílohy.....	45

1. Úvod

Počátky českých katastrů můžeme datovat již od 11. století, konkrétně rok 1022, kdy se v našich zemích objevily první soupisy půdy pro daňové účely (Bumba 2007). Počínaje prvními soupisy a konče tereziánsko-josefským katastrem evidujeme pouze informační podstatu, nikoliv informace o přesné poloze. Na začátku 19. století datujeme první katastr, který dává podstatný základ pro vývoj dnešního katastru nemovitostí, a to konkrétně Stabilní katastr, kdy docházelo k prvnímu zaměrování a vytvoření skutečného velko-měřítkového mapového díla (ČÚZK ©2023). Znalost a pochopení dřívějších evidencí nám pomůže lépe pochopit dnešní vývoj, jelikož každý novější katastr více či méně využívá přechozích výsledků (Bumba 2007).

Fragmentaci pozemků je v České republice spolu se Slovenskem velmi významným faktorem, který ovlivňuje podíl pronajaté půdy. U nás se tento jev objevuje u celých 80 % pozemků. Z toho vyplývá, že jsme celkem na druhém místě v počtu pronajímané půdy v rámci EU (EAGRI ©2013). Vysoká roztržitost vlastnictví půdy byla klasifikována jako jeden z důvodů degradace půdy. Popisovaný jev fragmentace pozemků je nejvíce popsán hlavně ve střední a východní části Evropy. Dalšími příklady jsou například Slovinsko s průměrnou velikostí pozemku 0,38 ha nebo Rumunsko s 0,43 hektary (Sklenička *et al.* 2017).

Cílem bakalářské práce je zjistit, zda se trend fragmentace pozemků projeví i na tak malém vzorku jako je katastrální území.

2. Cíle práce

Cílem bakalářské práce je zjištění, popsání a znázornění fragmentace pozemků v katastrálním území Kletečná u Humpolce. Pro zobrazení historického vývoje budou použity staré katastrální mapy, které se na území používaly od první poloviny 19. století. Bude vytvořen přehledný popis změn ve fragmentaci pozemků a dále budou znázorněny všechny změny v druhu využití pozemku. Porovnání bude spočívat vždy v analýze změn mezi dvěma sledovanými obdobími a budou prezentovány výsledky počtu a velikostí změn druhu využití pozemku. Dále bude součástí práce vyčíslení změn počtu parcel a jejich průměrné velikosti u každého jednotlivého druhu pozemku.

Další součástí práce bude porovnání trendu vývoje fragmentace a druhu využití pozemku s celorepublikovým trendem. Součástí příloh budou konkrétní příklady vzniku tří parcel. Jsou to příklady vzniku přehradní nádrže Sedlice v období mezi Stabílním a Pozemkovým katastrem, dále vznik stavební parcely č. 42 v období vedení Stabílního katastru, dnešní rodinný dům a poslední příklad představuje vznik parcely stavební č. 48, kde se dnes nachází restaurace. Ve výsledcích práce můžeme vidět dnešní podobu parcely v katastru nemovitostí.

3. Literární rešerše

3.1 Vysvětlení pojmu katastr nemovitostí

Název katastr můžeme odvodit ze středolatinšského názvu *capitastrum*, tvořeným ze dvou částí, a to *caput* = hlava a *tastrum* = listina. Volným překladem tedy název „*capitastrum*“ můžeme vyjádřit jako rejstřík uspořádaný podle hlav. Katastr neboli správní nástroj, který stručně a jasně vyznačuje soupis a popis zvláštních vlastností osob, věcí či práv, můžeme interpretovat různými významy, a to například katastr voličů, katastr vodstva, atd... Všechny tyto typy katastrů můžeme tedy chápat jako veřejnoprávní zařízení, které shromažďuje, třídí a aktualizuje údaje.

Všechny tyto soupisy jsou uspořádány do logicky sestavených souborů, které umožňují dobrou orientaci. Mezi základní charakteristiky patří:

- úplnost, tzn. obsahuje všechna data a žádná nevynechává,
- stejnorodost, tzn. podávaná data jsou interpretována ze stejných hledisek pro všechny předměty,
- přehlednost, tzn. poskytuje správnou a snadnou orientaci v datech,
- aktualizovatelnost, tzn. data lze snadno a přesně udržovat v souladu se skutečností (Bumba 2007).

Z historického pohledu byl katastr využíván hlavně k berním neboli daňovým účelům, kdežto v posledních letech opustil výlučně tuto funkci a slouží nyní i v oblasti hospodářské a technické. Historicky můžeme tedy vývoj dělit do následujících etap:

- první úřední soupisy jako počátky berních evidencí (první zmínky v roce 1022),
- rustikální katastry (1. a 2. berní rula od roku 1654 a 1684),
- tereziánské katastry (3. a 4. berní rula od roku 1748 a 1757),
- josefský katastr (patent z roku 1785, v platnosti od roku 1789),
- tereziánsko-josefský katastr (od roku 1790),
- stabilní katastr od roku 1860 (včetně reambulovaného katastru od roku 1869 a katastru evidence daně pozemkové od roku 1883),
- pozemkový katastr (od roku 1927),
- jednotná evidence půdy (od roku 1956),
- evidence nemovitostí (od roku 1964),

- katastr nemovitostí (od roku 1993) (Bumba 2007).

3.2 Historie katastru nemovitostí do roku 1817

Pro pochopení dnešního katastru nemovitostí je nutné znát historický vývoj tohoto významného a nákladného díla. Katastr nemovitostí vychází a neustále navazuje na předchozí výsledky prací, která byla vykonávána po několik staletí. Současný katastr vychází ze dvou výrazných historických děl, a to Pozemkový katastr, jakožto geometrické zobrazení s určením polohy pozemků a pozemkové knihy, které nesly informace o důležitých právních poměrech (Čada 2004).

V historickém vývoji českých katastrů můžeme najít několik zlomových momentů, které byly vždy ovlivněny tehdejší výraznou osobností, a to buď v podobě panovníka nebo v podobě angažovaného odborníka. Vznik českých katastrů byl od jeho úplného počátku založen na podkladě právní normy, ať už císařského, královského patentu nebo rozkazu. Následně byly přijímány první zákony (Bumba 2007).

Největším příjmem do státní pokladny byl v té době výnos z polností, který se dvakrát ročně odevzdával vrchnosti. Historicky se půda rozdělovala na dvě části, a to půdu svobodnou (dominikální), kterou vlastnili šlechtici s církví a půdu nesvobodnou čili rustikální, která patřila sedlákům. Celkovou výši příjmů panovníka určoval mechanismus výběru daně, proto se společnost neustále potýkala s jeho úpravami, jelikož katastr jako takový byl historicky vytvořen jako berní nástroj (Bumba 2007).

3.2.1 Pozemková evidence, soupisy půdy

První soupisy půdy se v českých zemích objevovaly již od 13. století. Jak již bylo zmíněno výše, půda se dělila do dvou skupin a výběr daní byl prováděn pouze na půdě rustikální. Daň z půdy v tu dobu určoval zemský sněm, který se skládal ze tří stavů: městský, panský a rytířský stav. Později se k těmto třem přidalo i duchovenstvo (Matějík, Vitásková 2002).

Výběr daní byl původně prováděn na základě přiznání s odhadem ceny, za kterou by se půda prodávala, nicméně docházela k utajování skutečné rozlohy půdy, a proto český sněm zavedl nové měrné jednotky, a to “osedlý“ a “usedlost“. Na Moravě měrnou jednotku představoval tzv. zbrojní kůň. To znamená, že podle výměry pozemků se byli poddaní povinni vybavit odpovídající výzbrojí.

V jiných letech museli lidé na Moravě odvádět daň domovní a daň z poddanských domů (Matějík, Vitásková 2002).

V obou případech byla výše daně za každou zemi rozepisována jednou za rok dvorskou komorou. Dále byl dokument předkládán zemskému sněmu ke schválení (Matějík, Vitásková 2002).

3.2.2 Počátky vývoje katastru nemovitostí (berní ruly)

Historicky se na našem území zavedly celkem čtyři berní ruly, poté následovalo tzv. panské vyrovnání. První berní rula byla v Čechách sestavena roku 1654, na moravském území to bylo o něco později, a to roku 1678. V Čechách se daň vyměřovala podle usedlostí a předmětem zdanění byla pouze půda poddanská, nikoliv ta panská. Na Moravě se daň vyměřovala podle počtu lánů, který byl pomyslnou měrnou jednotkou a výměra se odlišovala podle jakosti úrodné půdy. Úplně jiná situace byla ve Slezsku, kde byly zdaněny všechny stavy podle příjmů a jmění již roku 1527 (Matějík, Vitásková 2002).

Tento první katastr se zakládal hlavně proto, aby bylo zabráněno nezákonnému převádění poddanské půdy na dominikální, která byla oprostěna od daně ve všech zemích (Matějík, Vitásková 2002).

Druhá berní rula, založená roku 1684, se příliš nelišila od zmíněné berní ruly první, avšak s rozdílem oprávněných stížností na porušování zákonů. Byla tedy pouze doplněním první berní ruly. Sněm stanovil přesnější velikosti měrných jednotek a orná půda byla rozdělena dle úrodnosti do tří skupin, a to půda dobrá, prostřední a špatná (Matějík, Vitásková 2002).

Velký zlom ve výběru daní přišel za vládnutí Marie Terezie (1740–1780) (Matějík, Vitásková 2002).

Třetí berní rula je materiál, který vznikl jako výsledek katastrálních prací z let 1713–1748. Byla zde snaha panovníka získat daň jak z půdy dominikální (půda vrchnosti), tak z půdy rustikální (půda poddaných). Majetek byl přiznáván na podkladě příznávacích listů zvlášť pro vrchnost a zvlášť pro poddané. Daňová přiznání byla podávána vrchností a součástí byl soupis poddanských usedlostí s popisem polí a luk, které k usedlosti patřily. Byly zaznamenávány údaje o počtu dobytka, o obchodech a řemeslech, které poddaní vykonávali (Matějík, Vitásková 2002).

Marie Terezie se zasloužila také o správní reformu z roku 1751, kdy byly zemským sněmům ponechány jen soudní pravomoci, nebyly už tedy oprávněni k výběrům daní. Byly zřízeny kraje a nové krajské úřady. Vybírání daní měly nově na starosti zvláštní státní úřady (Matějík, Vitásková 2002).

Čtvrtá berní rula z roku 1757 byla výsledkem velkých správních reforem po roce 1748 zavedených Marií Terezií. Stavby si kladly za podmínku provedení celkových revizí poddanské půdy, tentokrát ale již včetně půdy panské. Bonita půdy se rozdělovala do osmi tříd, kdy základem nového berního systému byla kombinace úrodnosti půdy a jejího odbytu. Tímto byl stanoven hrubý výnos pozemků, který dával základ pozemkové daně. Dále se do ní promítala také řemeslná výroba, obchod, atd... (Matějík, Vitásková 2002).

3.2.3 Panské vyrovnání (*Exaeqatorium dominicale*) z roku 1757

Po roce 1748, kdy docházelo vlivem Marie Terezie k velkým správním reformám, byly stavy ochotny přistoupit k daňovému vyrovnání, tzv. *Exaeqatorium dominicale*, neboli “dominikální katastr tereziánský“. Dominikální proto, že se zdaňovala, na rozdíl od dřívějších dob, již i půda dominikální (panská), která patřila právě stavům. Tento pojem se ale po dlouhou dobu nepoužíval, jelikož právě vrchnost nechtěla spojovat svůj majetek s pojmem katastr, tudíž s půdou zdanitelnou (Matějík, Vitásková 2002).

Tímto dokumentem se mělo stanovit zjištění vzájemných vztahů majetkových poměrů vrchnosti. Následně byl tak vytvořen klíč pro stanovení poměrné výše daní. Důsledkem bylo omezení zápisů do zemských desek, jelikož se do nich mohla zapisovat půda uvedená v exaeqatoriu (Matějík, Vitásková 2002).

3.2.4 Josefský katastr z roku 1785

Josefský katastr byl spojován s osobou panovníka Josefa II. Někdy se mu také říkalo katastr Josefínský, podle toho, jestli byl spojován s osobou panovníka nebo s dobou, ve které vznikl (Bumba 2007).

Za jeho vlády se vlivem dál pokračujících reforem zdaňovala půda dominikální i rustikální stejnoměrně. V katastru byly uplatňovány tzv. berní obce a jednotkou se stal pozemek (Matějík, Vitásková 2002). Narozdíl od předchozích berních rul

a tereziánského katastru již nebyl brán zřetel jen na textovou část, ale byla vyhotovována i mapová část podle předem daného postupu (Frajer 2019).

Panovník Josef II., který se zasloužil o velký přelom ve vnímání katastru jako takového, se v našich zemích zasloužil o následující:

- stanovení rovnosti ve vnímání a zdaňování půdy, ať už se jednalo o půdu dominikální nebo rustikální, aby nedocházelo k rozdílnému zdaňování, či úplnému vypuštění daně z panské půdy,
- jako základ pro stanovení daně již nebylo považováno panství, ale katastrální obec,
- historicky poprvé se v našich zemích zavedlo katastrální mapování,
- došlo k rozšíření operátu, kdy účastníci mohli nahlížet do katastru, a tak se mohli navzájem kontrolovat (Bumba 2007).

Velikosti pozemků byly zjišťovány přímým měřením v terénu. Měřena byla ale pouze úrodná půda včetně lesů. Měřením byly určeny hranice obce, která byla nejnižší správní jednotkou. Dále se obce dělily do jednotlivých tratí, kdy každá z nich byla měřena samostatně. Vyobrazení bylo znázorněno náčrtem, kdy každý pozemek v trati obdržel tzv. topografické číslo a výměra se určila v jitrech. Mapy jednotlivých obcí byly dále sestavovány z těchto náčrtů (Matějčík, Vitásková 2002).

O stanovení přesných postupů měření se zasloužil významný profesor pražské inženýrské školy František Linhart Herget. V roce 1785 byli všichni zeměměřičtí inženýři povoláni do služeb josefského katastru a započalo měření, pro které si Herget od státu vyžádal měřítka, podle kterých následně prováděl cejchování. Byl tedy vytvořen návod pro inženýry, jak měřit a součástí byl i seznam povinného vybavení měřických skupin, který čítal:

- dřevěnou lať délky 1 vídeňského sáhu,
- měřický řetězec, tkaninové pásmo nebo provazec,
- dvě hole k napínání pásma nebo provazce,
- 10 dřevěných kolíků,
- 6 nebo 8 výtyček,
- papír, tužku, inkoust a pravítko (Bumba 2007).

Výpočty ploch a výsledky měření ukázaly, že výměra plodné půdy celkem činila 36 035 262 jiter 331 čtverečných sáhů, v přepočtu na dnešní míry celých

204 370 km². Pomocí měření v době zavedení josefského katastru se zjistilo, že je v Čechách o 60 % berní půdy více než bylo doposud přiznáváno. Výše daně se pro vrchnost zvýšila i díky tomu, že velikosti pozemků byly zjištěny přímým měřením a nikoli pouze přiznáním vrchností. Osvobození panské půdy od daně tedy zaniklo a velká část státních příjmů přešla na vrchnost (Bumba 2007).

Po smrti Josefa II. v roce 1790, se v českých zemích vyskytovala silná opozice, která významně usilovala o vrácení starých pořádků, a to nezdaňovat půdu panskou (Matějík, Vitásková 2002).

3.2.5 Tereziánsko – josefský katastr z roku 1792

Následník zesnulého Josefa II., jeho bratr, Leopold II. zažíval ze strany šlechty velký tlak. Výsledkem bylo, že jednotná daňová soustava byla od roku 1793 zrušena. Tímto vznikl kombinovaný katastr, a to tereziánsko – josefský, kdy daně byly dominikálnímu majetku předepisovány na podkladě tereziánského katastru, tedy rozdílného berního systému pro šlechtu a poddané, kdy byli poddaní opět více zatíženi daněmi. Tento stav byl aplikován až do počátku platnosti stabilního katastru, tedy roku 1860 v Čechách a 1851 na Moravě (Matějík, Vitásková 2002).

Tereziánsko – josefský katastr nepřinesl moc pozitivních efektů až na jeden. Uvědomění, že takovou cestou jít nelze. V právním pojetí se tento katastr opět vrací před josefský tím, že byla odlišně zdaňována půda poddanská a půda vrchnosti, což bylo jeho velkým nedostatkem. Tereziánsko – josefský katastr je díky svým nedokonalostem brán jen jako okrajový a jeho přínos do katastrální problematiky je takřka nulový (Bumba 2007).

3.3 Historie evidence pozemků od roku 1817 do roku 1993

3.3.1 Stabilní katastr a následný katastr evidence daně pozemkové (1817–1927)

Vlivem napoleonských válek počátkem 19. století, kdy začínalo být jasné, že pro nové katastrální mapování bude třeba kvalitní trigonometrické síť (Cajthaml 2012), došlo v Rakousku-Uhersku k velkému finančnímu úpadku. Nově byla

vytvořena struktura pozemkové daně. V této době byl císařem Františkem I. vytvořen tzv. Stabilní katastr, který měl sloužit k dosud přesnějšímu určení výměr i vlastnických vztahů (Matějík, Vitásková 2002). Potřeba zvýšení příjmů do státní kasy pomocí daní vedla k vytvoření stabilního katastru (Brůna *et al.* 2005). Vyměřování bylo pro tuto potřebu prováděno vyměřením všech pozemků bez ohledu na to, zda jde o půdu plodnou či nikoliv (Matějík, Vitásková 2002) a bylo prováděno v Rakousku-Uhersku (Čada, Kepka Vichrová 2009).

Práce na tvorbě nového katastru začaly dnem 21. srpna 1810, kdy císař František I. vydal rozkaz k vytvoření Dvorské komise pro úpravu daně pozemkové. Této komisi byly svěřeny nebývalé pravomoce, které měly za úkol znemožnit nebo alespoň zmírnit přicházející bankrot státní kasy. I přes císařovo přesvědčení nepřinášet žádné novoty a změny, postupovala komise velmi diplomaticky a se zámkou potřeby novelizace katastru pro nové vojenské mapování, se jí nakonec podařilo změny dostat až k podepsání císaři (Bumba 2007).

Pro správné a rovnoměrné vyměření daní z půdy bylo třeba vytvořit nový operát (Brůna *et al.* 2005). Narozdíl od dřívějších topografických nebo středně-měřítkových mapování se Stabilní katastr řadí mezi mapy velko-měřítkové (Cajthaml 2012). Katastrální operát stabilního katastru sestával z:

- měřického neboli mapového operátu (katastrální mapa),
- písemného operátu (informace o vlastnických vztazích a nemovitostech),
- vceňovacího operátu (Brůna *et al.* 2005).

Měřítko pro zakreslování map se stanovilo 1:2 880 a pro potřeby podrobnějších zákresů, používaných například u center měst, se pracovalo s měřítkem 1:1 440 a 1:720. Pro zobrazení vlastnických vztahů se užíval parcelní protokol pozemkových parcel, který sestával z údajů o majiteli, výměry parcely, pěstované kultuře, bonitní třídě a čistém výnosu. Způsob ocenění příslušných parcel byl uveden ve vceňovacím operátu. Všechny části operátu jsou dodnes přístupné v Ústředním archivu zeměměřictví a katastru v Praze (Brůna *et al.* 2005).

Nově se rozeznávaly parcely stavební, na kterých bylo vybudováno stavení a pozemkové. Pozemkové parcely se dále dělily podle druhů pozemků. Stejně jako dnes byly v rámci obce parcely stavební a pozemkové číslovány ve dvou řadách. Každá řada začínala od jedničky. Celý proces trval na území Čech od roku 1824 do roku 1843 (Matějík, Vitásková 2002).

Do výsledků nového měření bylo zahrnuto 49 967 mapovaných listů o rozměrech 658 x 527 mm a 12 696 katastrálních obcí. Jako první se nejdříve pořizovaly polní náčrty v terénu, následně vznikaly na měřických stolech originální mapy. Barevné čistokresby, neboli povinné Císařské otisky, byly ve formě ručně kreslených map zasílány do vídeňského archivu. Kopie těchto map, opět barevně kreslených, byly ve formě tzv. indikačních skic uchovávány jako kartonem podlepené a rozčtvrcené dokumenty, které sloužily pro oceňování, zápis domovních čísel, jmen vlastníků a podobných informací (Cajthaml 2012).

Význam map stabilního katastru je pro dnešní interpretaci velice významný hlavně z důvodu jejich přesnosti a použití velkého měřítka, umožňující detailní hodnocení charakteru mapování v době cca před 170 lety (Brůna, Křováková 2005).

3.3.2 Reambulovaný stabilní katastr z roku 1869-1881

V tomto roce již bylo zřejmé, že mezi odhady výnosů pozemků jednotlivých zemí nastalo velké časové rozpětí. Hospodářské poměry se zvláště po zrušení poddanství v roce 1848, velmi změnil. Při měřických pracích se tedy příliš nepamatovalo na zaznamenávání změn a dřívější Stabilní katastr se začal příliš rozcházet se skutečností (Matějčík, Vitásková 2002).

Tyto nedostatky měl v roce 1868 vyřešit reambulační zákon. Ten stanovil okamžité doplnění katastrálního operátu, jak měřického, tak písemného a stanovil následné šetření změn v pravidelných intervalech. Rychlost a spěch při vytváření reambulovaného stabilního katastru ale negativně zapůsobil na přesnost katastrálních map, proto tento počín považujeme za méně kvalitní (Matějčík, Vitásková 2002). Jediným štěstím pro dnešní výklad reambulace je to, že změny byly vyznačeny červeným inkoustem, čili je můžeme snadno odlišit od předchozího stabilního katastru (Brůna *et al.* 2005).

Vytvoření reambulovaného stabilního katastru měl sloužit jako podklad pro nové pozemkové knihy, které byly vytvořeny po roce 1871. Nesoulad mezi zápisy do pozemkových knih a skutečností měla vyřešit nově zavedená ohlašovací povinnost změn. Od počátku tedy byla zajištěna shoda mezi zápisy do pozemkových knih a operátem stabilního katastru (Matějčík, Vitásková 2002), pomocí pravidelných 15letých revizí (Mašek 1948).

Hlavní úprava vceňovacího operátu byla ta, že dani podléhaly všechny zemědělsky a lesnický užívané pozemky. Dani nově nepodléhaly zastavěné plochy a nádvoří a základem byl opět pouze čistý výnos ze zemědělské produkce, který závisel na druhu obdělávání a bonitě půdy (Bumba 2007). Druhy půdy se v této době členily následovně:

- pole,
- louky
- zahrady,
- vinice,
- pastviny,
- alpy (skály),
- lesy,
- jezera, močály, rybníky,
- parifikáty (pozemky odňaté hospodářské produkci),
- neplodná půda (Matějík, Vitásková 2002).

Operát měřický se skládal z katastrální mapy, která zachycovala geometrické zobrazení pozemků a staveb. Operát písemný sestával z parcelního protokolu, ve kterém byla uvedena čísla listů mapy, název pozemkové tratě a dalších informací jako například výměra a pozemkových archů, které sloužily jako výňatek z katastru pro majitele, kteří si tímto mohli zkontrolovat, zda je jejich majetek správně zapsán, popřípadě se domáhat nápravy (Matějík, Vitásková 2002).

3.3.3 Pozemkový katastr (1927–1950)

Podle Maška 1948 je Pozemkový katastr, který byl nástupcem katastru evidence daně pozemkové, dílem, které bylo vytvořeno v době, kdy se vytvářely první státní zákony, které přetrvaly delší dobu a kdy při vytváření platila na tu dobu velká kázeň a píle. Jako počátek novodobých dějin katastru můžeme počítat den 16. prosince 1927. Tímto dnem byl vydán zákon č. 177 Sb. z. a n. ve Sbírce zákonů a nařízení státu československého, o pozemkovém katastru a jeho vedení (neboli katastrální zákon), jehož cílem bylo zkvalitnění katastru daně pozemkové, získání přehledu o vyměřování daní spojených s držbou pozemků a poskytnutí informací blíže charakterizujících jednotlivé pozemky (Kuba, Olivová 1996). Pozemkový katastr se stal nástupcem katastrálních právních předpisů, které byly převzaty ještě z dob, kdy naše země patřily k Rakousko-Uhersku. Nové právní předpisy byly vytvořeny hlavně proto, že bylo

potřeba upevnění základů vzniklé Československé republiky. Dosud nejednotné převzaté dílo se podařilo nově sjednotit pro celé území naší země. Území dříve náležející k Rakousku bylo totiž vedeno jinak než pro území Slovenska, Hlučínska a Podkarpatské Rusi (Baudyš 2010). Konkrétně platily pro Čechy a Moravu bývalé rakouské zákony, pro Slovensko a Podkarpatskou Rus bývalé uherské zákony, a pro část Horního Slezska neboli Hlučínska, platily bývalé pruské zákony (Bumba 2007).

Nově vznikající Pozemkový katastr převzal od svých předchůdců výsledky všech operátů, které bylo možno vést v nezměněné nebo lehce upravené podobě dál (Bumba 2007). Katastrální operát se skládal z:

- měřického operátu (mapy),
- písemného operátu (parcelní protokoly, pozemnostní archy, ...),
- sbírky listin,
- úhrnných výkazů (Matějčík, Vitásková 2002).

Pro území Hlučínska, Slovenska a Podkarpatské Rusi bylo přechodnými opatřeními zajištěno fungování katastru až do doby, kdy dojde ke sjednocení s celou Československou republikou. Nové zaměřování těchto oblastí bylo vykonáváno státními úředníky, kteří nově vykonávali svoji činnost bezúplatně. Historicky poprvé se také účel katastru rozšiřuje kromě funkce daňové také o úkoly pro potřeby kartografické, výškopisné, statistické, hospodářské, pro účely vědeckého bádání atd... (Bumba 2007).

Katastrální mapy, které byly nově vytvářené, byly zobrazovány do nového národního souřadnicového systému, nazývaným Systém jednotné trigonometrické sítě katastrální (S-JTSK). Tato soustava byla charakterizována Besselovým elipsoidem a Křovákovým konformním kuželovým zobrazením (Matějčík, Vitásková 2002).

Pozemkový katastr byl dále veřejný a kdokoliv do něj mohl nahlížet a dělat si poznámky, ale pouze za přítomnosti úředníka. V katastru se vždy evidoval majitel, druh pozemku, výměra, jakostní třída a katastrální výtěžek. Pokud pozemek výtěžek neměl, zaneslo se pouze jeho obecné označení. Mezi nejdůležitější části katastrálního operátu se řadí:

- katastrální mapa (nejčastěji v měřítku 1:2 880) a
- parcelní protokol (soupis všech parcel evidovaných v katastrálním území),

- pozemnostní arch (evidence byla vyhotovována pro každého držitele zvlášť, u více držitelů se vyznačovaly jejich podíly) (Matějík, Vitásková 2002).

Zlom nastal roku 1948, kdy se moci v zemi ujali komunisté a započala kolektivizace. Veškerá půda se tedy nově stává půdou všech. Byla zrušena možnost soukromého hospodaření a hospodáři vstupovali do nově zakládaných zemědělských družstev. V roce 1950 byla zákonem č. 141/1950 Sb. zrušena povinnost zápisů do pozemkové knihy. Tímto obdobím nastala úplně nová éra českých katastrů (Vitásková *et al.* 2006).

3.3.4 Jednotná evidence půdy (1950–1964)

Útlum soukromého vlastnictví a nástup komunismu dal vzniknout úplně novému způsobu vedení katastru. Pomocí štítkové akce v roce 1952 a následného zavedení jednotné evidence půdy v roce 1956, se povaha informací zanášených do katastru změnila ryze na evidenci užívacích vztahů, které nahradily soukromé vlastnictví (Matějík, Vitásková 2002).

Zápisy do pozemkových knih ztratily zrušením soukromého vlastnictví pro fyzické osoby právní význam a povinnost zapisovat zůstala jenom organizacím. Počátkem roku 1964 byly Pozemkové knihy uzavřeny (Vlasák, Bartošková 2007).

3.3.5 Evidence nemovitostí (1964–1992)

Jelikož se ukázalo, že i v socialistickém hospodářství je třeba ochrany vlastnictví, byl zákonem č. 22/1964 Sb. stanoven nový postup evidence parcel a majetko-právních vztahů. Obsahem této evidence byly jak dříve používané mapy jednotné evidence půdy, tak doplnění vlastnických vztahů. Dle zákona ale tento počín neměl vést k rozvoji soukromého vlastnictví (Matějík, Vitásková 2002). Vlastnické vztahy k pozemkům, které byly součástí JZD, státních statků nebo státních lesů se zanášely jen do souborů popisných informací. Z toho důvodu na mapových podkladech evidence nemovitostí nenajdeme úzké parcely nebo pozemky soukromníků. Menší parcely byly slučovány do větších celků (Vitásková *et al.* 2006). Hranice menších pozemků se tedy do mapy nezanášely a pokud se vyznačené hranice v terénu zničily například těžkou technikou, nebyly již v terénu obnovovány. V době evidence nemovitostí rozeznáváme tedy následující operáty:

- měřický operát,
- písemný operát,
- sbírku listin a
- sumarizační výkazy (Matějík, Vitásková 2002).

Jak bylo již zmíněno, mapová stránka evidence nemovitostí měla technický základ v předchozí jednotné evidenci půdy. Pozemkové mapování se provádělo pro každou obec dle katastrálního území. Nové mapy, které nebyly převzaty z jednotné evidence půdy, se vyhotovovaly dle technicko-hospodářského mapování z roku 1961-1981 a podle základní mapy velkého měřítka z roku 1981-1992 (Pecháček 2009).

Technicko-hospodářské mapování, tedy rozšíření základního mapového díla také o tematické prvky, se snažil sjednotit systém Československých norem (ČSN). Tyto nově vytvořené normy v 60. a 70. letech, kdy byla snaha o co nejjednodušší technické zpracování, určovaly postupy mapování. Jedna z nich, konkrétně norma ČSN 01 3410, neboli normy pro Mapy velkých měřítek, určovala závaznost postupů při tvorbě map velkých měřítek. Tyto mapy se nejčastěji vyhotovovaly v měřítku až do 1:5000 a byly pořizovány přímým měřením nebo odvozením. Norma ale nestanovila přesný obsah map velkých měřítek, nýbrž ten byl určován organizacemi, které byly oprávněny mapy vydávat (Čada 2007).

Mapy velkých měřítek se rozdělovaly podle obsahu na:

- základní mapu ČSSR velkého měřítka a
- mapy tematické.

Za základní mapu můžeme považovat dílo, které bylo určeno pro potřeby státních orgánů a socialistických organizací. Zanášela se do nich pouze evidence nemovitostí a obsahovala polohopis a popis. Mapy tematické neboli účelové, byly určené pro činnosti spojené s projektováním nových staveb. Mezi účelové mapy můžeme řadit například jednotnou železniční mapu nebo technické mapy měst. Tento typ map se dále rozděloval na:

- mapy původní (vznikaly měřením přímo v terénu nebo použitím fotogrammetrických metod),
- mapy odvozené (vznikaly odvozením z mapy původní pomocí číselných i grafických podkladů),
- mapy částečně odvozené (kombinace přímého měření a odvození) (Čada 2007).

Podle normy ČSN 01 3410 se základní mapy vyhotovovaly v systému S-JTSK, výškový systém se používal balt – po vyrovnání (Bpv). Podle vyhlášky ČÚGK č. 10/1974 Sb., o geodetických pracích ve výstavbě, se při tvorbě tematických map mohl používat i jiný souřadnicový systém než S-JTSK (Čada 2007).

Operát písemný se v evidenci nemovitostí nadále vedl jako soupis s informací o výměře, druhu pozemku, uživateli a ostatních informací. Nově se tedy zařazovala i informace o vlastníku pozemku. Nahlížet do evidence nemovitostí mohl dle zákona pouze ten, kdo prokázal oprávněný zájem. Ten mohl prokázat jak vlastníkem, úřední osoba nebo také zájemcem o koupi (Matějík, Vitásková 2002).

Jelikož se v evidenci nemovitostí neevidovaly vlastnické vztahy a administrativní systém se pro střediska geodézie stal velice náročným kvůli evidování různých pomocných evidencí, jako například „přehled půdních rezerv“ nebo „půda dočasně odňatá zemědělské výrobě“, můžeme evidenci nemovitostí považovat za značně těžkopádný a nepřehledný nástroj (Kuba, Olivová 1996).

3.4 Současná evidence nemovitostí (od roku 1993)

V květnu roku 1992 byl přijat nový zákon č. 344/1992 Sb., neboli Katastrální zákon. Byl platný od 1.1.1993 a spolu s několika pozdějšími úpravami stanovoval zcela nové postupy při evidenci nemovitostí. Nově se začal používat název katastr nemovitostí České republiky (KN) (Matějík, Vitásková 2002).

Zavedení nového zákona přineslo velký průlom do tehdejší situace. Spolu s ním byl dále zaveden zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem (Kuba, Olivová 1996).

Dle novely zákona, a to č. 256/2013 Sb. (dále jen „zákon“), o katastru nemovitostí § 1 říká, že katastr nemovitostí představuje soubor údajů o nemovitých věcech vymezených tímto zákonem. Informace o nich zahrnují soupis, popis, geometrické a polohové určení nemovitosti. Dále také zápisy práv k nim. Katastr nemovitostí slouží především pro účely daní, poplatků a dalších peněžitých plnění, k ochraně životního prostředí, k ochraně nerostného bohatství a zájmů státní památkové péče. Slouží k rozvoji území, k oceňování nemovitostí, pro účely vědecké, hospodářské a statistické. Mimo jiné slouží pro tvorbu dalších informačních systémů potřebných k výše zmíněným účelům.

Nově se vrací ke starým principům pozemkové knihy a obnovuje její zásady, a to:

- zásadu priority (pořadí zápisů se řídí dle doby podání návrhů na zápis do KN),
- zásadu dispoziční (řízení se zahajuje pouze na návrh jednoho z účastníků uvedených ve smlouvě),
- zásadu konstitutivní (práva k nemovité věci vznikají, mění nebo zanikají dnem vkladu nebo výmazu práva katastrálním úřadem),
- zásadu legality (zápisy je možno provádět až po přezkoumání správnosti předkládaných listin),
- zásadu formální publicity (veřejnost KN) a
- zásadu veřejné víry (důvěra k orgánu KN).

Nejvýznamnější zásadou je konstitutivní, která ukládá, že vznik práva může započít až vkladem do KN (Kuba, Olivová 1996).

3.5 Předmět katastru nemovitostí

Dle zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí evidujeme následující:

- pozemky evidované v podobě parcel,
- budovy, které jsou spojeny se zemí pevným základem,
- byty a nebytové prostory,
- budovy s číslem popisným nebo evidenčním v případě, že nejsou součástí pozemku nebo práva stavby,
- budovy bez čísla popisného nebo evidenčního, které nejsou součástí pozemku ani práva stavby, zároveň jsou hlavní stavbou na pozemku a nejedná se o drobou stavbu,
- jednotky vymezené podle občanského zákoníku,
- stavby spojené se zemí pevným základem podle zvláštních právních předpisů (např. budovy a vodní díla),
- právo stavby.

Ke zmíněným nemovitostem jsou dále zapisována práva a skutečnosti, které se k nim vážou.

V katastru nemovitostí nemůžeme evidovat drobné stavby do 16 m². Těmto stavbám se dle právního předpisu říká tzv. “stavby, které plní funkci doplňkovou ke stavbě hlavní“. Výjimkou jsou ale např. garáže, které se evidují vždy, a to i když jsou menší než 16 m². Vyznačovány jsou v souboru popisných informací (SPI) a souboru geodetických informací (SGI). Informace v SPI představují údaje o parcele, na které budova stojí a SGI nese informace o průniku vnějšího obvodu s terénem. Informaci zapisovanou do SGI u netypických budov představuje svislý průmět vnějšího obvodu na terén (Matějík, Vitásková 2002).

3.6 Zápisy a změny v katastru nemovitostí

Změny a zápisy do KN můžeme provádět různými způsoby. Je ale nutné tyto způsoby od sebe odlišovat kvůli různému právnímu významu. Mezi tyto způsoby patří:

- vklad,
- záznam,
- poznámka.

Mezi vyjmenované řadíme i jejich výmaz z KN (Fiala 1994).

Do KN se zapisují následující práva:

- vlastnické právo,
- zástavní právo,
- jiná práva k nemovitostem např. služebnost,
- předkupní právo, pokud je účinkem věcné právo (Matějík, Vitásková 2002).

Dle zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí můžeme vklad vysvětlit jako zápis do KN, kterým můžeme zapsat věcná práva, práva ujednaná jako věcná, nájem nebo pacht. Záznam můžeme vysvětlit jako zápis do KN, kterým se zapisují práva odvozená od výše zmíněného vlastnického práva a poznámku chápeme jako zápis významných informací týkajících se evidovaných nemovitostí nebo v zapsaných vlastníků a jiných oprávněných.

3.7 Katastrální mapa a její formy

Katastrální mapa (KM) je dílo velkého měřítka pokrývající území celého státu. Je průběžně aktualizováno a doplňováno. Obsahuje následující části:

- polohopis (hranice parcel a budov),
- popis,
- body bodového pole,
- další prvky polohopisu (Vlasák, Bartošková 2007).

Polohopisem KM chápeme vyznačení hranic katastrálního území (k.ú.) a územních správních jednotek, dále například polohové a geometrické určení nemovitostí a jiných prvků. Mimo výše uvedené dále jako prvek polohopisu chápeme například mosty nebo propustky. U pozemků určených k plnění funkcí lesa tímto chápeme stavbu, která slouží k funkcím zajišťujícím péči o les (například cesty) (Vlasák, Bartošková 2007).

Popis KM zahrnuje parcelní čísla jednotlivých parcel, místní a pomístní názvosloví a mapové značky. Ke každému bodu nynější digitální katastrální mapy (DKM) evidujeme kód kvality souřadnic bodu. Snahou je docílit toho, aby měl každý bod kód kvality 3 a odpovídající střední souřadnicovou chybu $m_{xy} = 0,14$ m. Nyní se ale v DKM vlivem postupné digitalizace mohou vyskytovat i body s odlišným kódem kvality, a to 4-8 s odpovídající střední souřadnicovou chybou $m_{xy} = 0,26$ m až 1 m. Mimo to nalezneme vně mapového rámu informaci o měřítku, souřadnicovém systému, označení mapového listu a informaci o vzniku mapy (Vlasák, Bartošková 2007).

Mapy se historicky vyhotovovaly různými způsoby a podle formy jejich zpracování je dělíme na mapy:

- grafické,
- číselné
- a digitální.

V době vzniku Stablního katastru, tedy zhruba v polovině 19. století v Rakousko-Uhersku, evidujeme grafické katastrální mapy. Při její tvorbě nebylo možné zjistit souřadnice jednotlivých bodů, tedy metoda měřického stolu, jelikož originál vznikl přímo v terénu. Pro zobrazení byl zvolen systém souřadnic, které měly počátek v trigonometrických bodech Gusterberg (Čechy) a Sv.Štěpán (Morava).

Dodnes z operátu Stabilního katastru odvozujeme značnou část platných map pro Českou republiku. Grafickou mapu, nazývanou také mapa analogová, dnes můžeme nalézt pouze ve formě plastových fólií v měřítku 1:2880. Číselná KM byla vytvořena tak, aby zde byla možnost vypočítat souřadnice jednotlivých bodů v souřadnicovém systému S-JTSK. Jednalo se tedy o vypočítání souřadnic a přiřazení k již vzniklé grafické mapě. Poslední a prozatím konečnou formou KM je digitální forma katastrální mapa. Vzniká podle způsobů, podle kterých je dřívější grafická mapa obnovována dle současných požadavků. Grafickou mapu můžeme přepracovat způsoby, které přinesou následující výslednou mapu:

- DKM,
- KMD a
- analogová mapa (Vlasák, Bartošková 2007).

3.8 Historický vývoj krajiny a parcel

Pojem krajina si můžeme vysvětlit jako uspořádaný organismus, který jako lidstvo pomáháme vytvářet a dále ovládat. Je to systém, který se stále mění především kulturními a přírodními procesy. Krajinné změny musíme vnímat jako doprovodné jevy vývoje společnosti, ale ne vždy mohou být pro přírodu příznivé, především stále se rozšiřující urbanizací území (Lokoč, Lokočová 2010). Zmíněný vývoj společnosti je doprovázen dvěma faktory, a to socio-ekonomické, které jsou přímo ovlivnitelné politikou státu a faktor přírodních podmínek (Opršal *et al.* 2013).

Historický vývoj krajiny a velikostí pozemků v posledních 180 letech přímo odráží změny v ekonomickém a sociálním stavu obyvatel (Bičík *et al.* 1996). Z pohledu historie můžeme vývoj krajiny sledovat za posledních 220 let, kdy na našem území evidujeme první záznamy o evidenci půdy, a to tzv. berní ruly, které zachycují vývoj využívání krajiny od roku 1654, následuje tereziánský a josefský katastr a hlavní a pro dnešní vývoj katastrálních prací nejzásadnější Stabilní katastr. Tento katastr je dodnes velice hojně využívaným nástrojem například pro tvorbu územního systému ekologické stability (ÚSES) nebo vyhlášení významného krajinného prvku (VKP) (Lipský 2002). Krajinný ráz České republiky velice dobře odráží zmíněný historický vývoj (Kolejka *et al.* 2020).

Největší zásah dostala krajina na území České republiky v období socialismu, tedy před cca 75 lety. Plánování hospodaření v této době probíhalo

v tzv. velko-měřítkovém postupu, kdy byly pozemky scelovány do velkých ploch a krajinně byly odebírány krajinnotvorné prvky. Půda byla obdělávána velmi intenzivně těžkou technikou a v katastrálních územích byly vlivem unifikace pozemků pokáceny zdravé dospělé stromy a pokoseny velké plochy keřů. Tím krajina ztratila část své funkce (Lipský 1995).

Můžeme tvrdit, že tvar, velikost nebo vzájemná propojenost krajinných prvků dává zásadní předpoklad pro dynamický vývoj krajiny a její stabilitu (Lipský 1995).

V současné době čelí krajina České republiky velkému problému, a to je hlavně soustavná urbanizace. Půda je vystavována velkému tlaku zastavování novými obytnými komplexy a ztrácí na své kvalitě. Je postupně degradována a dochází zejména k odnosu velkého množství organické hmoty (Szturc *et al.* 2017). Celkově můžeme říct, že fragmentace pozemků působí problém jak na městské, tak venkovské prostředí a je negativním vlivem pro udržení kvality půdy (Kilić *et al.* 2019).

Pro predikci změny krajinného pokryvu a jejího využití je v současnosti vytvářeno nespočet programů a modelů (Velkamp, Lambin 2001).

3.9 Pozemkové úpravy, přidělové řízení

Uspořádání zemědělského půdního fondu bylo vždy zájmem státu, a to hlavně z důvodů daňových. Každá změna, ke které došlo v rámci uspořádání, se musela zaznamenat i do katastrálního operátu. Zmíněné změny ovlivnily převážně události jako revoluční rok 1848 nebo socializace zemědělství z roku 1948 a vlivem toho docházelo k následujícím operacím:

- scelovací řízení,
- pozemkové reformy a následné přidělové řízení,
- hospodářsko-technické úpravy,
- pozemkové úpravy (Bumba 2007).

Pro řešené území katastru Kletečné byl stěžejní hlavně druhý zmiňovaný bod, a to pozemkové reformy a přidělové řízení.

Činnost zeměměřičů a katastrálních úřadů nejdříve poznamenala tzv. první pozemková reforma z roku 1918, která nastala po vzniku Československé republiky a vyznačovala se hlavně přerozdělováním šlechtického majetku. Byla prováděna zejména zákonem č. 215/1919 Sb. z. a n., o zabránění velkého majetku neboli zákonem

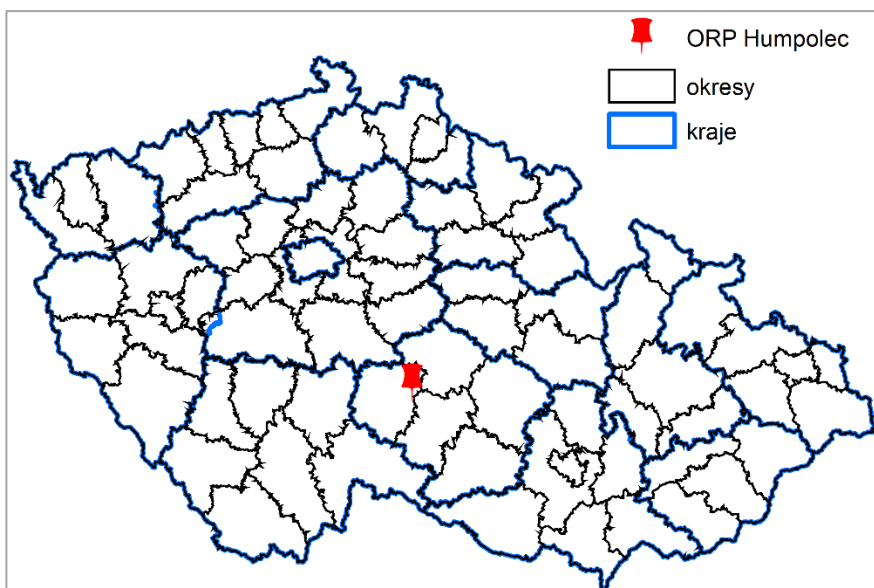
záborovým. Dále zákonem č. 81/1920 Sb. z. a n., o přidělu zabrané půdy a úpravě právních poměrů k ní (zákon přidělový) (Bumba 2007).

Druhá fáze pozemkových reforem, trvající od roku 1945 až 1954, přinesla další vlnu úprav a byla opřena hlavně o dekrety vyhlášených prezidentem republiky. Hlavními z nich jsou dekret prezidenta č. 5/1945, o národních správách nebo č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa. Dále dekret prezidenta republiky č. 28/1945 Sb., o osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů a jiných nepřátel státu českými, slovenskými a jinými slovanskými zemědělci. Tyto dekrety se staly pro většinu obyvatel kontroverzní, proto byly dále upřesněny a doplněny upřesňujícími zákony. Do dnešní doby je dokumentů přidělového řízení potřeba pro soustavné doplňování měřického operátu (Bumba 2007).

4. Charakteristika studijního území

Katastrální území Kletečná u Humpolce se nachází v okrese Pelhřimov v kraji Vysočina. Na obrázku 1 můžeme vidět, že zpracovávané území spadá pod obec s rozšířenou působností Humpolec, který patří mezi nejmenší správní obvody v kraji s 25 obcemi v gesci. Nachází se v severozápadní části Vysočiny a jeho nejdelší hranice rozkládající se na západě správního obvodu, sousedí s obvodem Pelhřimov. Třetinu území zaujímají lesy, které následuje zemědělská půda (ČSÚ 2023).

Řešené území Kletečné zaujímá celkem necelých 796 ha, z toho výrazně dominují lesní pozemky, celkem zhruba 352 ha, které následuje orná půda s 279 ha. Zastavěné plochy, které jsou členitě rozprostřeny, jsou situovány hlavně do jižní části katastrálního území. Jejich využití můžeme v centrální části území zařadit jako využívání pro trvalý pobyt, o čemž svědčí počet rodinných domů, a to 68, který je z počtu staveb, suverénně největší. Dále poté nastupuje funkce chatařská. Nachází se zde také prostor s využitím pro rekreaci (ČÚZK 2023).

Obrázek 1: Zobrazení ORP Humpolec na základní mapě ČR (ArcČR 500, 2023).

Z tabulky 1 můžeme vidět, že se počet obyvatel Kletečné od prvního sčítání v roce 1869 výrazně zmenšil, což je pravděpodobně způsobeno tím, že se lidé stěhují do větších měst. Počet domů se na druhou stranu zvětšil. Můžeme předpokládat, že se tak stalo z důvodu nárůstu počtu objektů s rekreační funkcí.

	počet obyvatel	počet domů
1869	412	40
1880	419	43
1890	403	47
1900	412	49
1910	404	53
1921	413	53
1930	348	61
1950	248	50
1961	257	62
1970	253	60
1980	198	57
1991	158	62
2001	150	63
2011	156	71

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel a domů v k.ú. Kletečná u Humpolce od roku 1869 (ČSÚ, 2023).

Tabulka 2 zobrazuje detailní rozdělení druhů pozemků včetně jejich celkové výměry a zastoupení v procentech. Jak bylo zmíněno výše, největší zastoupení představují lesní pozemky následované ornou půdou.

Parcely	Druh pozemku		Počet parcel	Zastoupení v ha	Zastoupení v %
Stavební	Zastavěná plocha a nádvoří		227	6	0,75
Pozemkové	Lesní pozemky	Nezemědělská půda	175	352	44,22
	Vodní plochy		103	35	4,40
	Ostatní plochy		590	39	4,90
	Orná půda		357	279	35,05
	Vinice	Zemědělská půda	0	0	0,00
	Chmelnice		0	0	0,00
	Zahrada		102	6	0,75
	Ovocný sad		0	0	0,00
	Trvalý travní porost		348	79	9,92
	Celkem KN			1902	796

Tabulka 2: Zobrazení počtu a výměry jednotlivých druhů pozemků (ČÚZK ©2023, www.cuzk.cz).

5. Metodika

Za cíl bakalářské práce bylo stanoveno vyjádření časových a prostorových změn fragmentace a druhů využití pozemků ve čtyřech sledovaných časových obdobích, a to v mapách Císařských otisků z roku 1838, Stabilního katastru z roku 1872, Pozemkového katastru z roku 1955 a dnešní katastrální mapy z roku 2022. Mapy Stabilního katastru jsou podle informací v mimorámových údajích revidovány v roce 1913.

Jako první bylo nutné převést každou mapu do vektorové formy pomocí programu ArcMap. Podklady pro vektorizaci Císařských otisků a Stabilního katastru byly poskytnuty archivem Zeměměřického úřadu, mapy Pozemkového katastru poskytl vedoucí práce a podklady dnešního katastru nemovitostí byly staženy ve formátu shapefile z webových stránek Českého úřadu zeměměřického a katastrálního. Na začátku bylo nutné mapám přidat dnes používaný souřadnicový systém, a to S-JTSK Krovak Earth-North pomocí georeference každé jednotlivé mapy pro všechna zmíněná období. Pro to bylo nejprve nutné nahrát dnešní podobu vrstev hranic parcel a katastrálního území. Dále byl nahrán .jpg obrázek staré mapy, který byl pomocí nástroje Georeferencing a 6-9 identických bodů s přesností do 2 metrů, napasován na dnešní podobu katastrálního území. Výsledek georeference byl pomocí nástroje rectify uložen v podobě .tif souboru. Tímto vznikl obrázek staré katastrální mapy, nýbrž s přiřazeným referenčním systémem.

Pro další práci bylo nutné georeferencované mapy vektorizovat a tím vytvořit vektorový model jednotlivým historickým obdobím. Z geoportálu ČÚZK byly staženy vektorová data v podobě shapefile s informacemi o jednotlivých pozemcích. Po dohodě s vedoucím práce byla dnešní podoba katastrálního území zmenšena tak, aby korespondovala na všechna tři předchozí období, jelikož jižní část dnešní podoby katastrálního území nebyla historicky součástí. Do mapového souboru byly vloženy vrstvy Parcely_KN_P (polygony parcel s jejich prostorovým určením) a Parcely_KN_def (informace s kódy druhu využití pozemku). Navíc byla nahrána georeferencovaná mapa. Nástroj SpatialJoin zajistil spojení výše zmíněných vrstev na základě jejich polohy, to znamená, že každá jednotlivá parcela měla přiřazený i číselný údaj o druhu využití pozemku. Dále bylo nutné z portálu ČÚZK stáhnout vysvětlující tabulku jednotlivých číselných údajů, která byla pomocí nástroje Join připojena do vzniklé atributové tabulky. Vznikla tedy přehledná tabulka jednotlivých parcel i s jejich druhem využití.

Nově vzniklou polygonovou vrstvu bylo možno upravovat podle podloženého obrázku staré mapy. Nástroji Merge polygon a Cut polygon byla vektorová mapa upravována a spolu s ní také druhy využití pozemků v atributové tabulce.

Výsledky vektorizace vždy dvou období byly zobrazeny do nového mapového dokumentu a nástrojem Intersect byl vytvořen prostorový průnik vektorizovaných parcel. Atributové tabulky byly upraveny tak, aby byly jasně vidět sloupce dvou období vedle sebe. V programu Excel byla vytvořena matice všech změn, které mohly nastat. Každé změně byla přiřazena zkratka tak, aby při výsledném zobrazení změn do mapy bylo jasné, k jakým změnám docházelo. Vysvětlení jednotlivých zkratek je připojeno v příloze této práce. Následně byl využit nástroj Symbology tak, aby se změny barevně promítly v mapě. Po vyhodnocení všech změn bylo možné určit jejich počty i výměry. Ve výsledcích této bakalářské práce je vyobrazeno pouze nejčastějších pět změn druhů využití pozemků, ke kterým docházelo. Z důvodu velké náročnosti na velikost mapy jsou všechny nastalé změny i s jejich vysvětlivkami přiloženy v příloze této práce.

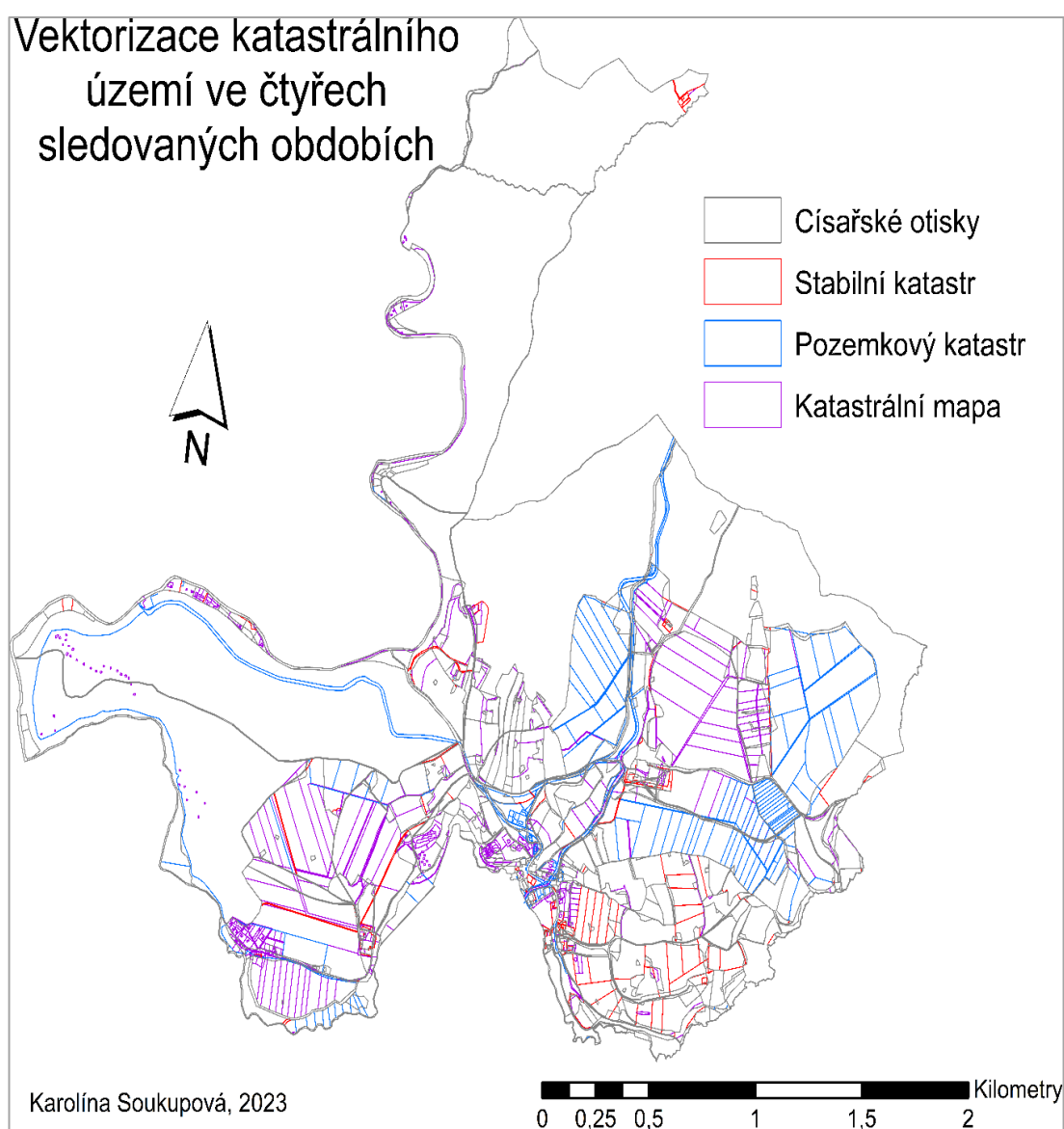
Pro vyhodnocení počtu stavebních a pozemkových parcel bylo využito práce s atributovou tabulkou, kde byly vyhledány všechny zastavěné plochy a nádvoří jakožto parcely stavební a všem ostatním druhům využití byl přiřazen statut parcel pozemkových.

Všechny použité fotografie v přílohách práce byly pořízeny autorkou práce v únoru roku 2023 a ukázky dnešního stavu ve výsledcích jsou převzaty z map ČÚZK.

6. Výsledky

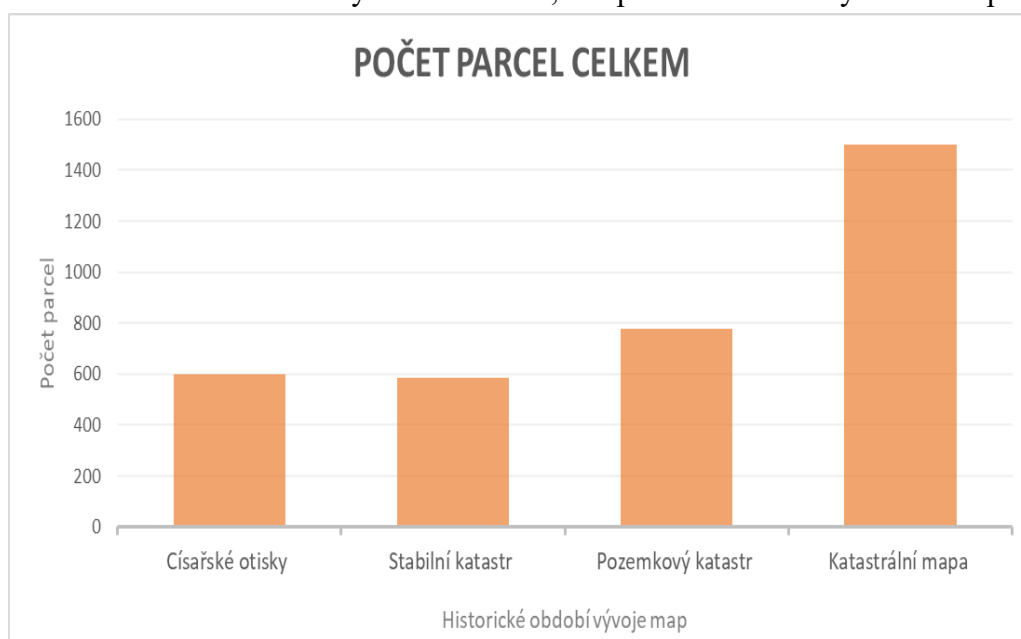
Mapy změn ve výsledcích práce jsou prezentovány pouze ilustračně, jelikož velikost katastrálního území nedovoluje čitelně znázornit mapu na stránku A4. Mapy v celkové velikosti se všemi změnami jsou přiloženy v přílohách práce.

Na obrázku 2 můžeme vidět celkový výsledek vektorizace ve všech zmíněných obdobích.

Obrázek 2: Vektorizace katastrálního území ve čtyřech sledovaných obdobích. (Mapový podklad Český úřad zeměměřický a katastrální 2023, www.cuzk.cz).

Celkově se na území Kletečné v době vedení Císařských otisků nacházelo 600 parcel. Počet se nijak výrazně nezměnil v období Stabilního katastru, kdy se na území nacházelo celkem 586 parcel. Výraznější nárůst počtu pozemků nastal za období Pozemkového katastru, a to na 752 parcel a úplně největší nárůst nastal za novodobých dějin vedení katastrální mapy, kdy se na území rozkládalo celkem 1497 parcel, tento jev mohl být zapříčiněn například dědictvím a následným rozdělováním pozemků mezi dědice nebo tzv. přidělovým řízením z roku 1945, kdy byly parcely po odsunu Němců rozdělovány mezi žadatele, tím pádem rozdrobeny na menší parcely.

Obrázek 3: Celkový počet parcel v jednotlivých obdobích.

Jak lze vidět v tabulce číslo 3, průměrná výměra pozemku se postupem času výrazně snižovala. V období, kdy se na území používaly Císařské otisky, byla průměrná výměra 1,13 hektaru, v období Stabilního katastru se průměrná rozloha víceméně nezměnila, kdežto s postupem času se velmi razantně zmenšila, a to až na necelých 0,5 hektaru. To si můžeme vysvětlit pravděpodobně stále větším dělením pozemků v dědických řízeních, výstavbou nových stavení nebo přidělovým řízením. Tabulka číslo 4 znázorňuje počet jednotlivých druhů pozemků a jejich průměrnou rozlohu.

Historické období vývoje map	Průměrná rozloha parcely [ha]
Císařské otisky z roku 1838	1,13
Stabilní katastr z roku 1872 (1913)	1,16
Pozemkový katastr z roku 1955	0,87
Katastr nemovitostí z roku 2022	0,45

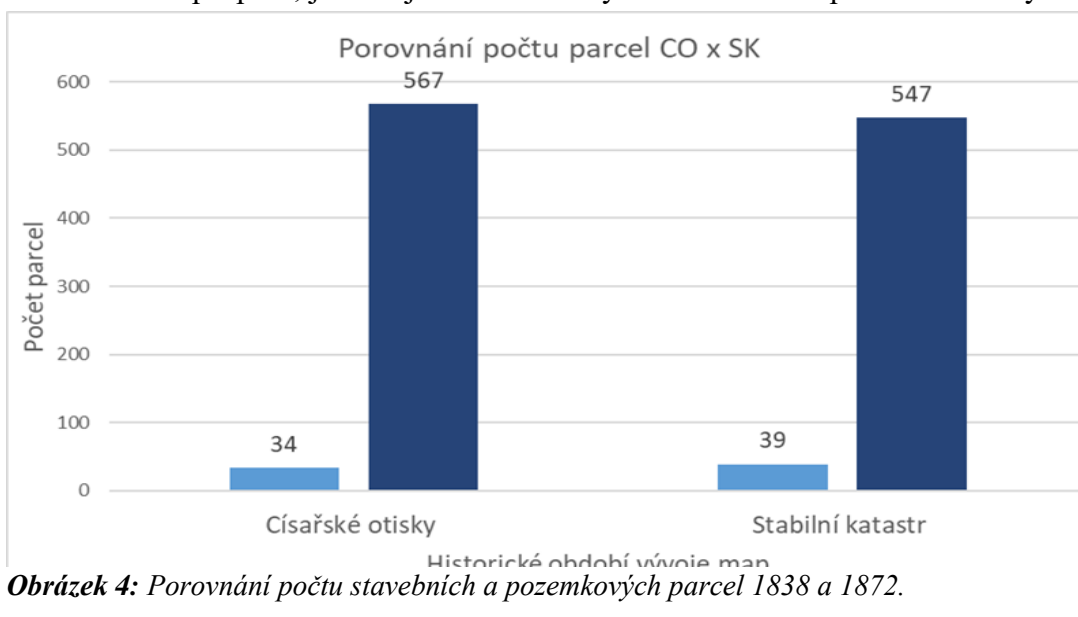
Tabulka 3: Průměrná velikost pozemku v jednotlivých obdobích.

Druh pozemku	CO		SK		PK		KN	
	počet parcel	průměr roz. [ha]	počet parcel	průměr roz. [ha]	počet parcel	průměr roz. [ha]	počet parcel	průměr roz. [ha]
lesní pozemek	78	4,43	108	3,18	87	3,99	160	2,12
orná půda	100	2,22	193	1,53	120	1,92	267	0,77
ostatní plocha	73	0,16	139	0,12	68	0,16	445	0,07
trvalý travní porost	258	0,34	207	0,29	218	0,35	288	0,23
vodní plocha	23	0,48	29	0,71	24	0,45	74	0,38
zahrada	34	0,05	43	0,07	30	0,03	71	0,07
zastavěná plocha a nádvoří	34	0,05	39	0,08	61	0,06	192	0,02

Tabulka 4: Výčet počtu druhů pozemků a jejich průměrná rozloha pro sledovaná období.

6.1 Změny mezi obdobími 1838 a 1872

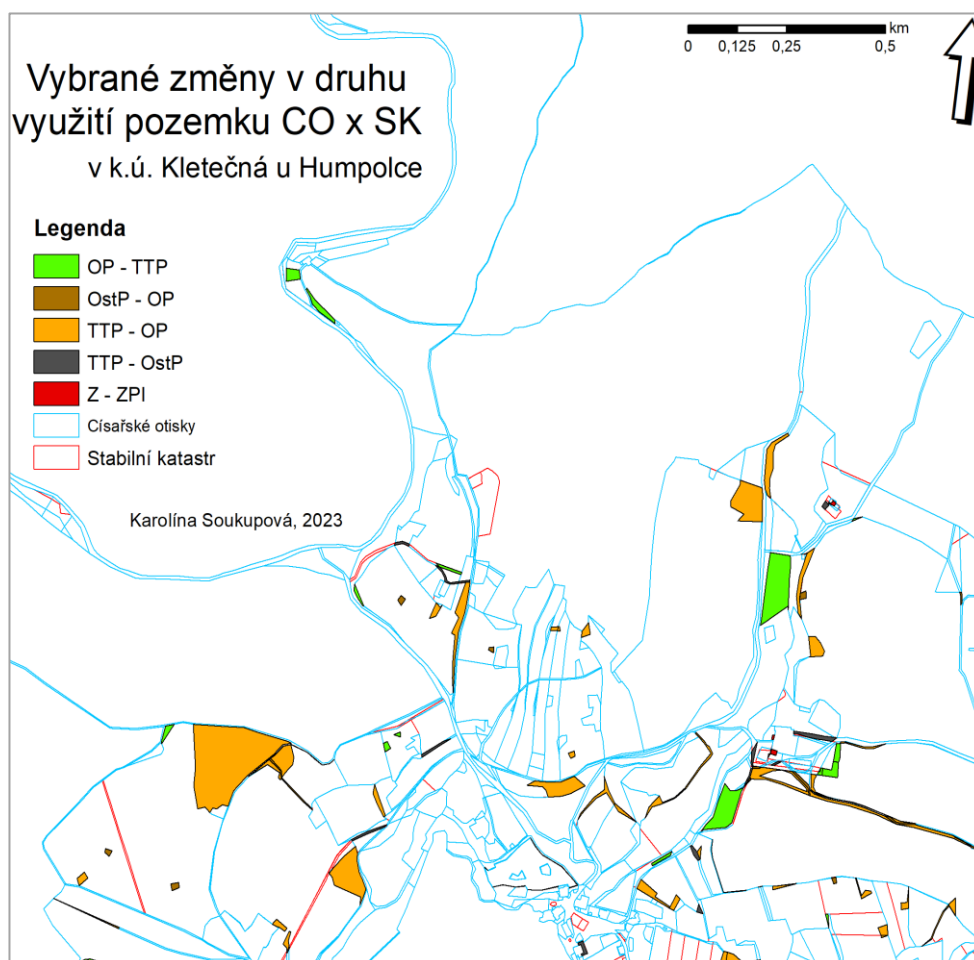
Jak plyne z obrázku číslo 4, v období, kdy se na území Kletečné u Humpolce používaly císařské otisky, bylo celkem evidováno 600 parcel. Z celého počtu představovalo 34 parcel stavebních a 567 parcel pozemkových. Stavební parcela se vyznačuje jako zastavěná plocha a nádvoří. Z toho můžeme usuzovat, že počet stavení koresponduje s počtem obyvatel evidovaných v této době. Pravděpodobně žily rodiny v historii více pospolu, jelikož jedno stavení vychází zhruba na počet deseti obyvatel

Obrázek 4: Porovnání počtu stavebních a pozemkových parcel 1838 a 1872.

žijících pohromadě. Parcel pozemkových, které představují hlavně trvalý travní porost nebo ornou půdu bylo v době 1838 až 1871 celkem 567. Rozlohou nejrozsáhlejší byly lesní pozemky (viz. kapitola přílohy). Stav se víceméně nezměnil ani v době, kdy se na území používal Stabilní katastr, kdy se zde vyskytovalo celkem 586 pozemků. Parcel stavebních mírně přibýlo, a to na 39, což si můžeme vyložit přírůstkem obyvatel a potřebě stavět nové domy nebo také rozšiřováním stávajících stavení pro rozrůstající se rodiny. Pozemkové parcely mírně klesly, pravděpodobně díky slučování stávajících pozemků nebo na tu dobu převratnou přesností v mapování.

Pro zobrazení změn v druhu využití pozemku bylo využito programu ArcMap, v němž bylo zkratkami zobrazeno pět nejčastějších změn. Jsou to zejména změny orné půdy na trvalý travní porost, ostatní plochy na ornou půdu, trvalý travní porost na ornou půdu, trvalý travní porost na ostatní plochu a poslední zahrada na zastavěnou plochu a nádvoří. Všechny zmíněné změny jsou patrně z obrázku číslo 5, který je zmenšený z důvodu náročnosti na velikost mapového výstupu. Z tabulek číslo 4 a 5 je

Obrázek 5: Změny druhů využití pozemků mezi obdobími Císařských otisků a Stabilního katastru (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

možné vyčíst přesné určení počtu parcel u nejvyskytovanějších změn, dále pět nejrozsáhlejších změn v druhu využití pozemku. Celkem se v k.ú. změnilo 441 parcel na celkové výměře 29,66 ha (viz. přílohy).

Změna druhu využití pozemku v období Císařských otisků a Stabilního katastru	Celková rozloha změny [ha]	Změna v %
Trv. travní porost na Ornou půdu	11,13	1,64
Trv. travní porost na Lesní pozemek	4,94	0,73
Orná půda na Trv. travní porost	3,24	0,48
Lesní pozemek na Trv. travní porost	2,29	0,34
Lesní pozemek na Ornou půdu	1,68	0,25

Tabulka 5: Znázornění pěti nejrozsáhlejších změn v druhu využití pozemku.

Změna druhu využití pozemku v období Císařských otisků a Stabilního katastru	Počet změněných parcel
Trv. travní porost na Ornou půdu	116
Orná půda na Trv. travní porost	36
Ostatní plocha na Ornou půdu	35
Trv. travní porost na Ostatní plochu	31
Zahrada na Zast. plochu a nádvoří	23

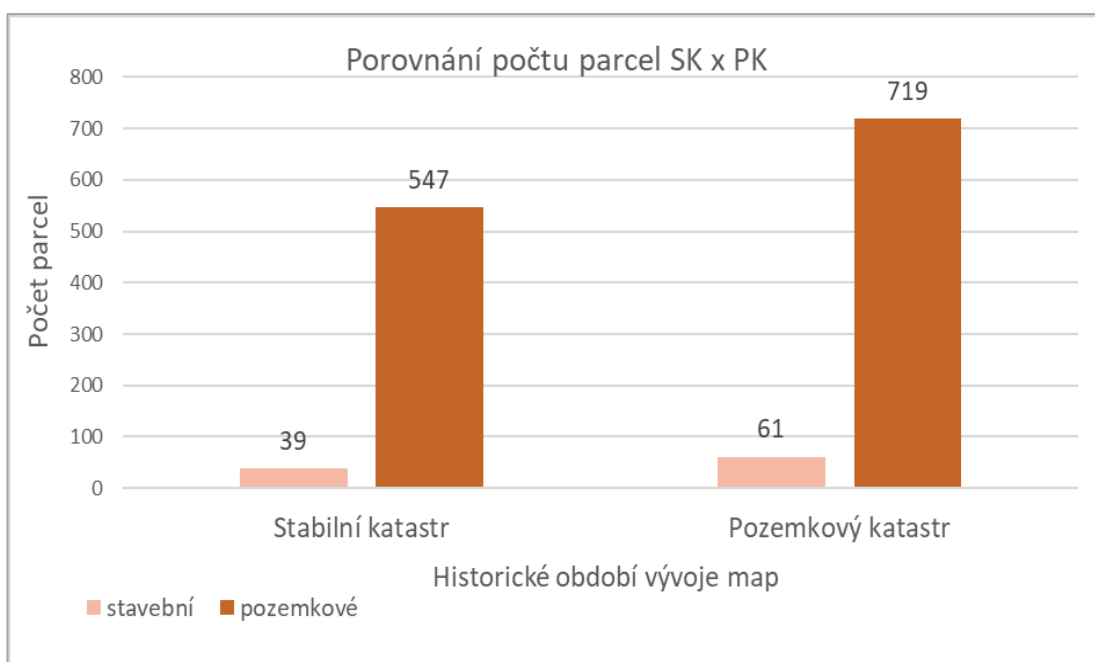
Tabulka 6: Znázornění počtu pěti nejvyskytovanějších změn druhů využití pozemku.

6.2 Změny mezi obdobími 1872 a 1955

Mezi obdobími, kdy se na území používal Stabilní a Pozemkový katastr, můžeme vidět větší změny jak v počtu stavebních, tak v počtu pozemkových parcel. Z obrázku číslo 6 je patrné, že v období po roce 1872 se na území Kletečné nacházelo celkem 586 parcel, z toho 39 stavebních a 547 pozemkových. Nejvíce se na území v této době vyskytoval trvalý travní porost, avšak jeho rozloha je podle výsledků, přiložených v přílohách práce, malá. Z toho můžeme usuzovat, že se v krajině vyskytovalo více menších parcel s tímto druhem využití.

Pozemkový katastr se vyznačoval velkým přírůstkem jak parcel stavebních, tak parcel pozemkových. Ačkoliv počet obyvatel oproti předešlým měřením výrazně klesl, na území Kletečné začaly vznikat jak rekreační oblasti s potřebou výstavby nových domů, tak si lidé z měst začali stavět nové chaty a chalupy. Nárůst pozemkových parcel si můžeme vysvětlit především příbytkem ostatních ploch, což jsou nové cesty vytvořené za účelem obsluhy rekreačního střediska.

Z výřezu výsledné mapy největších změn v období mezi Stablním a Pozemkovým katastrem na obrázku číslo 7 a v tabulkách číslo 6 a 7 můžeme vidět, že nejvíce docházelo ke změnám trvalého travního porostu na ostatní plochu. Celkem se takto změnilo 83 parcel. Následovaly změny TTP na ornou půdu, orné půdy na ostatní plochu, TTP na lesní pozemek a TTP na zahradu. Celkem se změnilo 413 parcel na celkové rozloze 36,77 hektarů (viz. kapitola přílohy), z toho nejvíce vyskytovanou změnou z hlediska rozlohy byl z lesního pozemku na vodní plochu, což si můžeme vysvětlit výstavbou přehradní nádrže Sedlice (viz. přílohy).

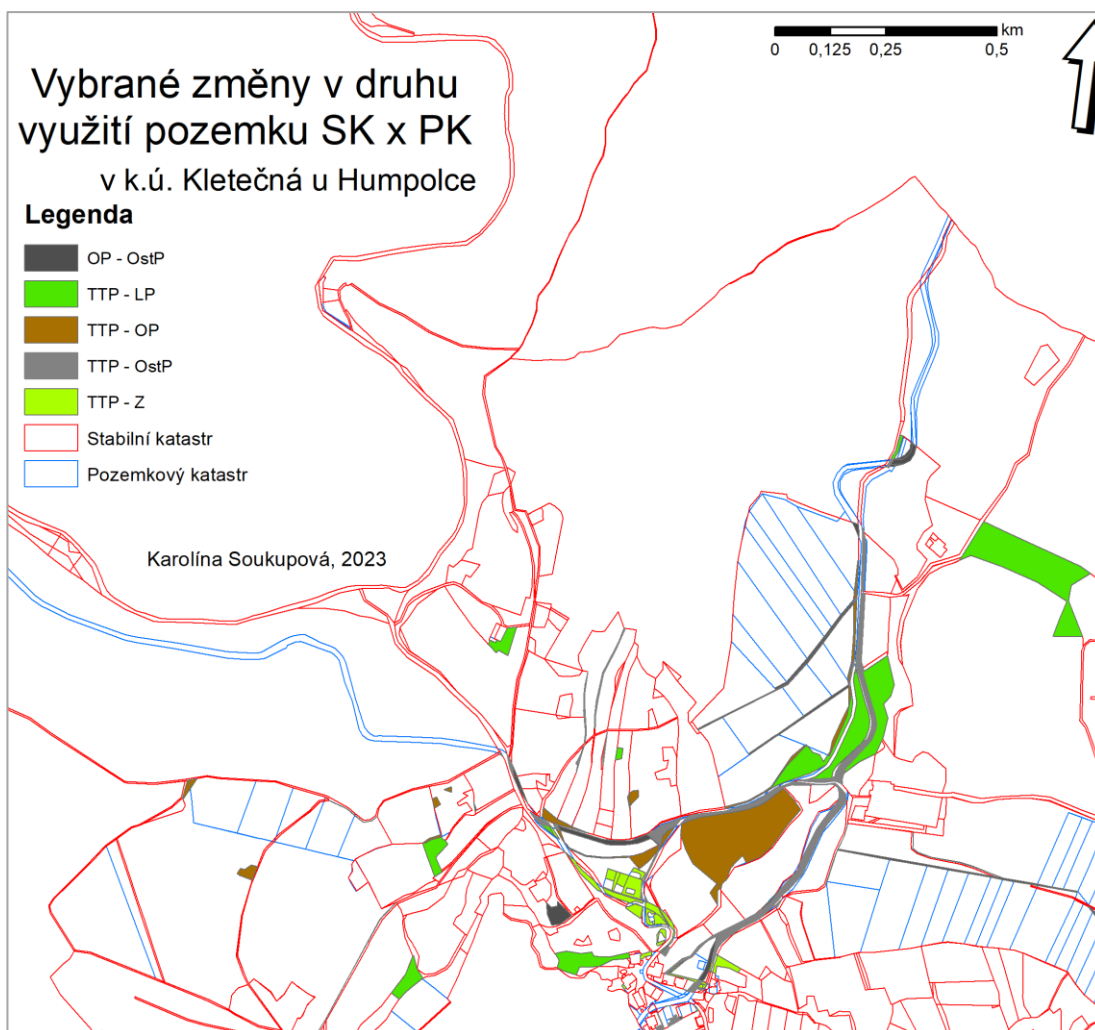
Obrázek 6: Porovnání počtu stavebních a pozemkových parcel 1872 a 1955.

Změna druhu využití pozemku v období Stablního katastru a Pozemkového katastru	Počet parcel
Trv. travní porost na Ostatní plochu	83
Trv. travní porost na Ornou půdu	38
Orná půda na Ostatní plochu	36
Trv. travní porost na Lesní pozemek	27
Trv. travní porost na Zahradu	27

Tabulka 7: Znárodnění počtu pěti nejvyskytovanějších změn druhů využití pozemku.

Změna druhu využití pozemku v období Stabilního katastru a Pozemkového katastru	Celková rozloha změny [ha]	Změna v %
Lesní pozemek na Vodní plochu	8,74	1,29
Trv. travní porost na Lesní pozemek	6,80	1,00
Trv. travní porost na Ornou půdu	5,06	0,74
Lesní pozemek na Ostatní plochu	3,33	0,49
Trv. travní porost na Ostatní plochu	2,95	0,43

Tabulka 8: Znárodnění pěti nejrozsáhlejších změn v druhu využití pozemku.

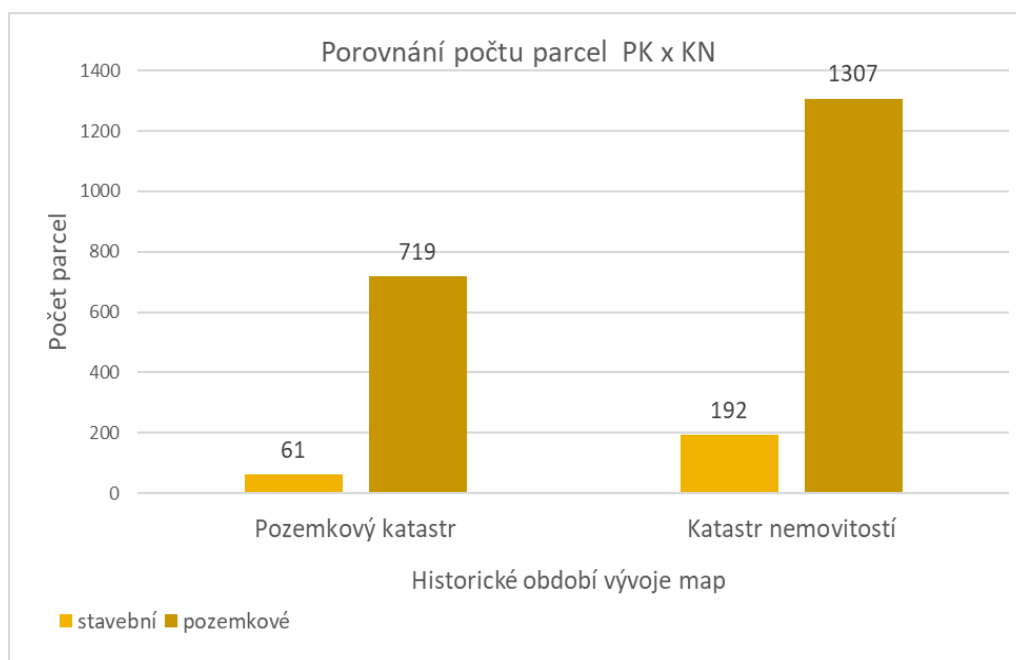

Obrázek 7: Změny druhů využití pozemků mezi obdobími Stabilního a Pozemkového katastru (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

6.3 Změny mezi obdobími 1955 a 2022

Velký nárůst nastal mezi obdobími, kdy se používal Pozemkový katastr a dnešní katastr nemovitostí. Nárůst byl zaznamenán u parcel stavebních i parcel pozemkových.

Obrázek číslo 8 naznačuje, že se v období Pozemkového katastru nacházelo celkem 61 parcel stavebních a 719 parcel pozemkových. Razantní změna nastala v období katastru nemovitostí s nárůstem počtu stavebních parcel na celkem 192 a pozemkových s počtem 1307. Nejvíce se měnil druh využití z trvalého travního porostu na ostatní plochu, a to především díky vzniku nových cest za účelem propojení vesnice s městem Humpolec. Stejný trend můžeme pozorovat u změn z orné půdy na ostatní plochu, dále orné půdy na TTP, lesních pozemků na ostatní plochu a lesních pozemků na zastavěnou plochu a nádvoří. Nárůst počtu obydlí si můžeme vysvětlit hlavně opětovným trendem stěhování lidí z měst do vesnic. Celkem proběhlo 1 031 změn v druhu využití pozemku na celkem 69,35 hektarů. Dle tabulky číslo 9 můžeme vidět, že nejrozsáhlejší změnou byla orná půda na trvalý travní porost. Obrázek číslo 9 tento trend potvrzuje.

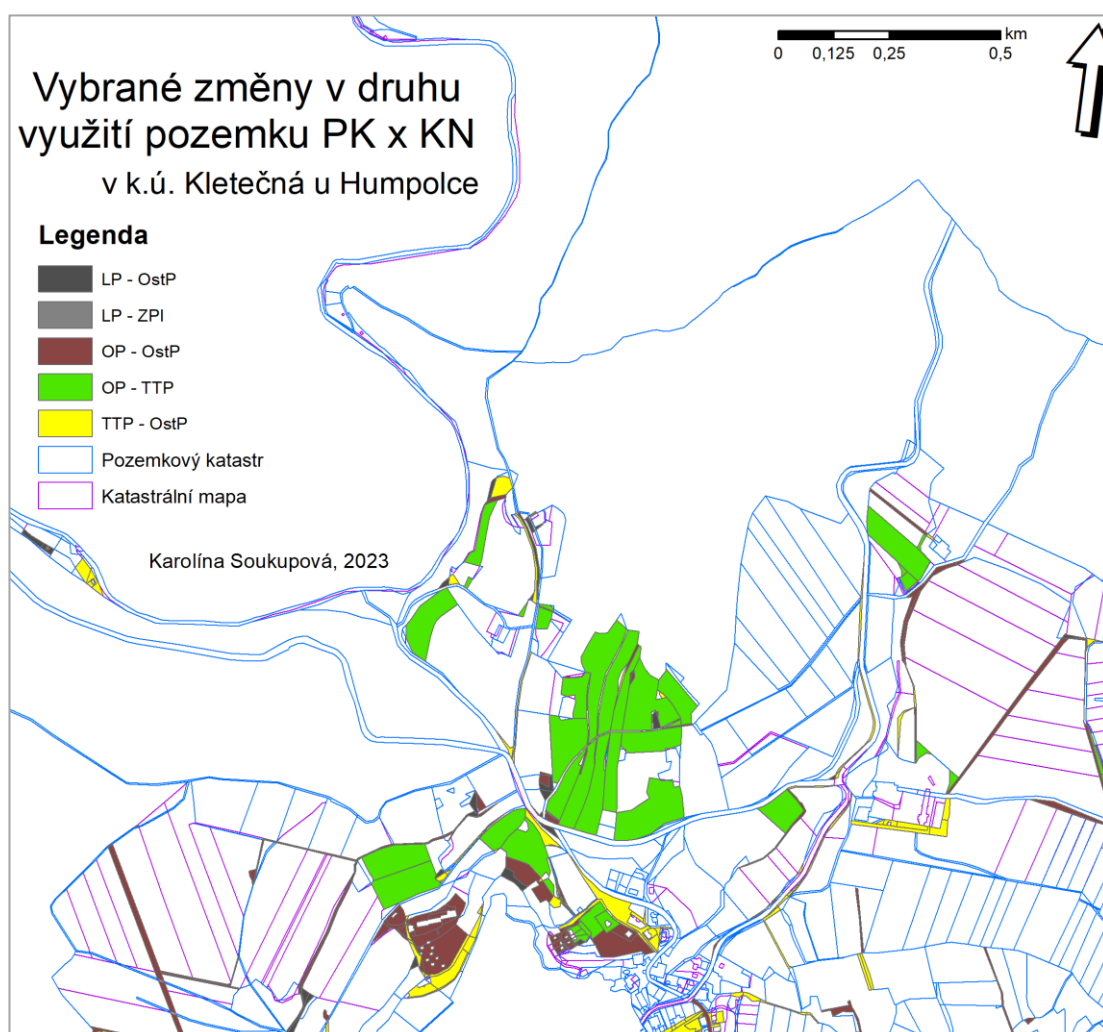
Obrázek 8: Porovnání počtu stavebních a pozemkových parcel 1955 a 2022.

Změna druhu využití pozemku v období Pozemkového katastru a Katastru nemovitostí	Počet parcel
Trv. travní porost na Ostatní plochu	149
Orná půda na Ostatní plochu	139
Orná půda na Trv. travní porost	92
Lesní pozemek na Ostatní plochu	81
Lesní pozemek na Zast. plochu a nádvoří	57

Tabulka 9: Znárodnění počtu pěti nejvyskytovanějších změn druhů využití pozemku.

Změna druhu využití pozemku v období Pozemkového katastru a Katastru nemovitostí	Celková rozloha změny [ha]	Změna v %
Orná půda na Trv. travní porost	21,4611	3,16
Orná půda na Ostatní plochu	6,9477	1,02
Trv. travní porost na Ostatní plochu	5,8618	0,86
Lesní pozemek na Vodní plochu	5,8062	0,85
Trv. travní porost na Lesní pozemek	5,7868	0,85

Tabulka 10: Znárodnění pěti nejrozsáhlejších změn v druhu využití pozemku.

Obrázek 9: Změny druhů využití pozemků mezi obdobími Pozemkového katastru a Katastru nemovitostí (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

6.4 Konkrétní příklady vzniklých parcel

Obrázek číslo 10 ukazuje dnešní podobu přehradní nádrže Sedlice, jejíž vznik je znázorněn v příloze práce. Přehradní nádrž Sedlice vznikla v první polovině 20. století a je dodnes velmi navštěvovaným místem. Je velmi využívána především rybáři, jelikož jsou do ní Českým rybářským svazem v Humpolci vysazovány sladkovodní druhy ryb. Rozsáhlé lesní pozemky se změnilly na ostatní plochu.

Obrázek 10: Dnešní podoba parcel okolo nádrže Sedlice (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

Obrázek číslo 11 znázorňuje stavební parcelu č. 42, která se nachází na severu katastrálního území a vznikla v období vedení Stablního katastru (viz. přílohy). Přiložená

mapa Císařských otisků ukazuje, že v té době se na území vyskytoval pouze lesní pozemek, který se změnil na zastavěnou plochu a nádvoří.

Obrázek 11: Parcela stavební č.42 (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

Na obrázku číslo 12 můžeme vidět konkrétní příklad vzniku stavební parcely č. 48. Tato parcela vznikla v období Stabilního katastru. Dokládá to mapa Císařských otisků přiložená v příloze práce, která ukazuje, že okolo roku 1838 se v místě nacházela pouze ostatní plocha využívaná pravděpodobně jako náměstí. V období Stabilního katastru zde vznikla zastavěná plocha a nádvoří.

Obrázek 12: Parcela stavební č. 48 (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

7. Diskuse

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, popsat a znázornit vývoj fragmentace pozemků ve zvoleném území a dále porovnat s tendencí vývoje v České republice.

Dle Skleničky a kol. 2017 bude v dalších 30 letech dále probíhat trend snižování velikosti parcel neboli fragmentace. V katastrálním území Kletečné se tento trend potvrzuje hlavně v soustavném snižování průměrné velikosti parcel, a to až na necelých 0,5 ha v období vedení katastru nemovitostí. Tento trend se nevymyká ani celorepublikovým údajům, kdy tento údaj čítá 0,4 ha, což je jen minimální rozdíl (EAGRI ©2013). Fragmentace pozemků je také vedlejším faktorem dřívějších pozemkových reforem, ke kterým ve 20. století docházelo po pádu Berlínské zdi v roce 1989 ve státech střední a východní Evropy. V této době tyto státy získaly nezávislost (Hartvigsen 2014). Vliv pozemkových reforem se velice jasně odráží i na studovaném území, kdy je na přelomu využívání pozemkového katastru v druhé polovině 20. století a nyníjším katastrem nemovitostí vidět razantní rozdíl v nárůstu parcel. Tento jev

můžeme spojovat například s trendem přidělového řízení nebo dědictví. Dle informací z katastrálního pracoviště v Pelhřimově se na území Kletečné v polovině 40. let 20. století vyskytovalo rozdělování pozemků v přidělovém řízení, což z velké části vysvětluje náhlý nárůst počtu pozemkových parcel. Velké parcely byly rozdrobeny do více vlastníků, tím pádem nám vzniká velký počet nových, menších bloků. Ostatně sám Bumba 2007 tento jev popisuje a potvrzuje využívání dřívějších přidělových plánů jako jeden z nástrojů doplňování dnešní podoby katastrálního operátu. Jev neustálého doplňování je také zřejmý z webových stránek Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, kde můžeme vidět poslední aktualizaci dřívějšího starého mapování mapami KMD až v roce 2013. Tento fakt také může potvrzovat velký nárůst pozemkových parcel ve výsledcích pro dnešní katastr nemovitostí.

Co se týče změny v druhu využití pozemku, můžeme si ukázat změny například na vývoji lesních pozemků a orné půdy. Celková rozloha lesních pozemků od období Císařských otisků celorepublikově neustále rostla. Rozloha lesních pozemků v roce 1839 byla na našem území 2 266 729 ha, dále s rokem 1865 lehce klesla na 2 223 808 ha a v 50. letech 20. století výrazněji stoupla na 2 352 900 ha (Simanov 2016). Celková rozloha lesních pozemků je v dnešní době 2 678 804 ha (EAGRI ©2022). Stejný jev ale nemůžeme pozorovat ve zvoleném území Kletečné u Humpolce. Výsledky práce udávají trend opačný, a to lehký pokles rozlohy, kdy byla historická výměra lesních pozemků 345 ha v roce 1838, následoval vzestup na 347 ha v roce 1872, ale od té doby se trend liší, a to poklesem na 338 ha. Průměrná rozloha klesla ze 4,43 ha na 2,12 ha, což opačný trend od celorepublikového stavu opět potvrzuje. Tento pokles lze vysvětlit například výstavbou vodní nádrže Sedlice v roce 1927 a chatových oblastí na bývalých lesních pozemcích. Dále také výstavbou rekreačního střediska Lenka v polovině 60. let. Dalším z příkladů lze uvést vývoj rozlohy orné půdy. Úbytky rozlohy orné půdy se na našem území projevují již od 80. let 19. století. Tento jev je spojený hlavně s tím, že městská společnost dříve produkční venkovské krajině přiřazuje stále více funkcí a tomu by měla odpovídat struktura ploch. Jev úpadku orné půdy je ve vyspělých zemích znám více než jedno století. Jako důkaz lze uvést stav v roce 1845, kdy rozloha orné půdy činila 3 826 000 ha a v roce 2003 klesla na 3 062 000 ha (Bičík, Jančák 2005). Na studovaném území tento jev zcela koresponduje s celorepublikovým stavem. Za dob Císařských otisků se na území dle výsledků práce nacházelo celkem 221 ha orné půdy.

Ve srovnání s katastrem nemovitostí můžeme pozorovat pokles, a to na 206 ha. Trend je zřejmý i na průměrné rozloze pozemků orné půdy, kdy v roce 1838 činila 2,22 ha a v roce 2022 nastal razantní pokles na 0,77 ha. S postupující dobou s klesající průměrnou rozlohou stoupal počet pozemků s tímto druhem využití. To můžeme pravděpodobně přičítat rozdrobováním pozemků mezi více vlastníků.

8. Závěr a přínos práce

Závěrem lze konstatovat, že cíl bakalářské práce byl naplněn pomocí vyobrazení změn ve fragmentaci a druhů využití pozemků. Pomocí tabulek, grafů, mapových výstupů a zobrazení konkrétních případů bylo přehledně znázorněno, jakým trendem změny postupovaly. Byl také porovnán trend vývoje ve sledovaném území s celorepublikovým trendem.

Z výsledků bakalářské práce lze vyčíst, že na území Kletečné u Humpolce nastal s postupem času velký rozvoj zastavění pozemků. Na přelomu 19. a 20. století lze pozorovat, že se zastavěná plocha a nádvoří velice rozšířila, což můžeme přičítat nově stavěným rodinným domům a chat k rekreaci. Z historických map lze také dokázat, že velké území lesních pozemků muselo být vykáceno kvůli výstavbě přehradní nádrže a značná rozloha původních lesů byla tím pádem zatopena. Jedním z cílů bylo také prozkoumat vývoj průměrných velikostí pozemků do současnosti, který ukazuje, že s postupem let se hodnota snižuje až na necelých 0,5 ha, což odpovídá trendu v České republice.

Přínos práce sestává hlavně v detailním prozkoumání historického vývoje parcel ve sledovaném území a srovnání trendu vývoje s celorepublikovým trendem. Bakalářská práce může dále sloužit jako námět pro podobné zpracování vývoje parcel i v jiných katastrálních územích. Může být užitečná i jako námět pro řešení problému soustavného snižování průměrné velikosti pozemků.

9. Seznam použitých zdrojů

Odborné publikace

BAUDYŠ P. 2010: Katastr nemovitostí. 2. vyd., Beckovy příručky pro právní praxi. C.H. Beck, Praha, 298 s., ISBN 978-80-7400-304-2.

BIČÍK I., GÖTZ A., JANČÁK V., JELEČEK L., MEJSNAROVÁ L., ŠTĚPÁNEK V., 1996: Land use / Land cover changes in the Czech Republic 1845–1995. Geografie – sborník české geografické společnosti. P. 92-109.

BIČÍK I., JANČÁK V. 2005: Transformační procesy v českém zemědělství po roce 1990. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, Praha, 104 s. ISBN 80-86561-19-4.

BRŮNA V., KŘOVÁKOVÁ K. 2005: Interpretace map stabilního katastru pro potřeby krajinné ekologie. Kartografické listy 13. S. 1-10.

BRŮNA V., KŘOVÁKOVÁ K., NEDBAL V., 2005: Stabilní katastr jako zdroj informací o krajině. Historická geografie 33. S. 397-409.

BUMBA J., 2007: České katastry od 11. do 21. století. Grada, Praha, 190 s., ISBN 978-80-247-2318-1.

CAJTHAML J., 2012: Analýza starých map v digitálním prostředí na příkladu Müllerových map Čech a Moravy. České vysoké učení technické v Praze, Praha, 172 s., ISBN 978-80-01-05010-1.

ČADA V. 2007: Digitální katastrální mapy z pohledu funkce státního mapového díla. Kartografické listy 15. S. 25-33.

ČADA V., 2004: Koncepce katastru nemovitostí v informační společnosti. České vysoké učení technické v Praze, Praha, 37 s., ISBN 80-01-03014-8.

ČADA V., KEPKA VICHROVÁ M., 2009: Horizontal control for stable cadastre and second military survey (Franzische Landesaufnahme) in Bohemia, Moravia and Silesia. ACTA GEOD GEOPHYS HUNG 44. P. 105-114.

FIALA J., 1994: Zápisy do katastru nemovitostí. Časopis pro právní vědu a praxi 2. S. 164-174.

FRAJER J., 2019: Josefský katastr jako zdroj geografických informací o historické krajině. *Geografie* 124. S. 315-340.

HARTVIGSEN M. 2014: Land reform and land fragmentation in Central and Eastern Europe. *Land Use Policy* 36. P. 330-341.

KILIĆ J., JAJAC N., ROGULJ K., MASTELIĆ-IVIĆ S., 2019: Assessing Land Fragmentation in Planning Sustainable Urban Renewal. *Sustainability* 2019/11, P. 1-24.

KOLEJKA J., KREJČÍ T., NOVÁKOVÁ E., 2020: The Pre-industrial landscape in Moravia. The case study of inventory and analysis of the ancient land use structures in the Czech Republic. *Land Use Policy* 97. P. 1-10.

KUBA B., OLIVOVÁ K., 1996: Katastr nemovitostí po novele: [praktická příručka] : podle stavu k 1.9. 1996. 4. přeprac. a dopl. vyd. Linde, Praha, 287 s., ISBN 80-7201-043-3.

LIPSKÝ Z., 1995: The changing face of the Czech rural landscape. *Landscape and Urban Planning*, P. 39-45.

LIPSKÝ Z., 2002: Investigation of the historical development of landscape structure using old maps. *Krajina*, P. 44-48.

LOKOČ R., LOKOČOVÁ M. 2010: Vývoj krajiny v České republice. Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Brno, 83 s., ISBN 978-80-904807-3-5.

MAŠEK F., 1948: Pozemkový katastr. Knihovna ministerstva financí, Praha, 225 s.

MATĚJÍK M., VITÁSKOVÁ J., 2002: Geodézie – katastr nemovitostí. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, Brno, 99 s., ISBN 80-7157-568-2.

OPRŠAL Z., ŠARAPATKA B., KLADIVO P., 2013: Land-Use Changes and Their Relationships to Selected Landscape Parametres in Three Cadastral Areas in Moravia (Czech Republic). *Moravian Geographica Reports* 21. P. 41-50.

SIMANOV V. 2016: České lesy v datech a číslech. Národní zemědělské muzeum, s.p.o., Praha, 401 s., ISBN 978-80-86874-75-3.

SKLENIČKA P., ZOUHAR J., TRPÁKOVÁ I., VLASÁK J., 2017: Trends in land ownership fragmentation during the last 230 years in Czechia, and a projection of future developments. *Land Use Policy* 67. P. 640-651.

SZTURC J., KARÁSEK P., PODHRÁZSKÁ J., 2017: Historical Changes in the Land Use Connected with Appropriation of Agricultural Land – Case Study of Cadastral Areas Dolní Věstonice and Modřice (Czech Republic). *European Countryside* 4. P. 658-678.

VELDKMAP A., LAMBIN E.F., 2001: Predicting land-use change. *Agriculture, Ecosystems and Environment* 85. P. 1-6.

VITÁSKOVÁ J., TOMAN F., ŠŤASTNÁ M., 2006: Development of the land cadastre in Czech Lands and present problem issues related to recording plots drawings of the simplified registry into the maps. *Acta Univ. Agric. Silvic. Mendel. Brun.* 54(2). P. 193-202. doi: 10.11118/actaun200654020193.

VLASÁK J., BARTOŠKOVÁ K. 2007: *Pozemkové úpravy*. Nakladatelství ČVUT, Praha, 168 s, ISBN 978-80-01-03609-9.

Internetové zdroje

ČSÚ ©2023: Český statistický úřad: Charakteristika SO ORP Humpolec (online), [cit. 2023.02.10], dostupné z <https://www.czso.cz/csu/xj/charakteristika_so_orp_humpolec> .

ČSÚ, ©2023: Český statistický úřad: Historický lexikon obcí České republiky – 1869–2011 (online), [cit. 2023.02.09], dostupné z <<https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-1869-az-2015>>.

ČÚZK, ©2023: - Dokument (online) [cit. 2023.02.10], dostupné z <https://www.cuzk.cz/Dokument.aspx?AKCE=META:SESTAVA:MDR002_XSLT:WEBCUZK_ID:666181>

ČÚZK, ©2023: - Historie pozemkových evidencí (online) [cit. 2023.01.25], dostupné z <<https://cuzk.cz/Katastr-nemovitosti/O-katastru-nemovitosti/Historie-pozemkovych-evidenci.aspx>>.

EAGRI, ©2013: Konference tematické pracovní skupiny „Pozemkové úpravy“ (online) [cit. 2023.03.07], dostupné z <<https://eagri.cz/public/web/mze/venkov/archiv/tematicke-pracovni-skupiny/komplexni-pozemkove-upravy/uskutecnene-akce/konference-tematicke-pracovni-skupiny.html>>

EAGRI, ©2022: Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství 2021 (online) [cit. 2023.03.14], dostupné z <https://eagri.cz/public/web/mze/lesy/lesnictvi/zprava-o-stavu-lesa-a-lesniho/zprava-o-stavu-lesa-a-lesniho-2021.html>

Geoportál ČÚZK, ©2010: Archiv ČÚZK (online) [cit. 2023.03.14], dostupné z [https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(qac0czamqgssyexhd0insbu\)\)/Default.aspx?head_tab=sekcce-00-gp&mode=TextMeta&text=uvod_uvod&menu=01&news=yes&UvodniStrana=yes](https://geoportal.cuzk.cz/(S(qac0czamqgssyexhd0insbu))/Default.aspx?head_tab=sekcce-00-gp&mode=TextMeta&text=uvod_uvod&menu=01&news=yes&UvodniStrana=yes)

Legislativní zdroje

Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), v platném znění.

Ostatní zdroje

PECHÁČEK R., 2009: Vývoj evidence nemovitostí v Čechách a na Moravě. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Katedra právních dějin, Praha. 86 s. (diplomová práce). „nepublikováno“. Dep. Digitální repozitář Univerzity Karlovy v Praze.

10. Seznam použitých zkratk

Bpv – výškový systém balt – po vyrovnání (používal se při tvorbě map velkých měřítek v době vedení Evidence nemovitostí)

CO – Císařské otisky

ČR – Česká republika

ČSN – České státní normy

ČÚGK – český úřad geodézie a kartografie

DKM – digitální katastrální mapa

k.ú. – katastrální území

KN – katastr nemovitostí

LP – lesní plocha

OP – orná půda

OstP – ostatní plocha

PK – Pozemkový katastr

S-JTSK – Systém jednotné trigonometrické sítě katastrální

SK – Stabilní katastr

TTP – trvalý travní porost

ÚSES – územní systém ekologické stability

VKP – významný krajinný prvek

VP – vodní plocha

Z – zahrada

ZPl – zastavěná plocha a nádvoří

11. Seznam obrázků

Obrázek 1: Zobrazení ORP Humpolec na základní mapě ČR (ArcČR 500, 2023).	22
Obrázek 2: Vektorizace katastrálního území ve čtyřech sledovaných obdobích. (Mapový podklad Český úřad zeměměřický a katastrální 2023, www.cuzk.cz).	25
Obrázek 3: Celkový počet parcel v jednotlivých obdobích.....	26
Obrázek 4: Porovnání počtu stavebních a pozemkových parcel 1838 a 1872.	27
Obrázek 5: Změny druhů využití pozemků mezi obdobími Císařských otisků a Stabilního katastru (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	28
Obrázek 6: Porovnání počtu stavebních a pozemkových parcel 1872 a 1955.	30
Obrázek 7: Změny druhů využití pozemků mezi obdobími Stabilního a Pozemkového katastru (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	31
Obrázek 8: Porovnání počtu stavebních a pozemkových parcel 1955 a 2022.	32

Obrázek 9: Změny druhů využití pozemků mezi obdobími Pozemkového katastru a Katastru nemovitostí (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	33
Obrázek 10: Dnešní podoba parcel okolo nádrže Sedlice (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	34
Obrázek 11: Parcela stavební č.42 (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	34
Obrázek 12: Parcela stavební č. 48 (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	35

12. Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel a domů v k.ú. Kletečná u Humpolce od roku 1869 (ČSÚ, 2023).	22
Tabulka 2: Zobrazení počtu a výměry jednotlivých druhů pozemků (ČÚZK ©2023, www.cuzk.cz).	23
Tabulka 3: Průměrná velikost pozemku v jednotlivých obdobích.	27
Tabulka 4: Výčet počtu druhů pozemků a jejich průměrná rozloha pro sledovaná období.	27
Tabulka 5: Znázornění pěti nejrozsáhlejších změn v druhu využití pozemku.	29
Tabulka 6: Znázornění počtu pěti nejvyskytovanějších změn druhů využití pozemku.	29
Tabulka 7: Znázornění počtu pěti nejvyskytovanějších změn druhů využití pozemku.	30
Tabulka 8: Znázornění pěti nejrozsáhlejších změn v druhu využití pozemku.	31
Tabulka 9: Znázornění počtu pěti nejvyskytovanějších změn druhů využití pozemku.	32
Tabulka 10: Znázornění pěti nejrozsáhlejších změn v druhu využití pozemku.	33

13. Seznam příloh

Příloha 1: Celková mapa změn v druhu využití pozemku v období mezi CO a SK (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	45
Příloha 2: Výsledná tabulka s počtem a výměrou všech proběhlých změn druhu využití.	46
Příloha 3: Celková mapa změn v druhu využití pozemku v období mezi SK a PK (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	47

Příloha 4: Výsledná tabulka s počtem a výměrou všech proběhlých změn druhu využití.....	48
Příloha 5: Celková mapa změn v druhu využití pozemku v období mezi PK a KN (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	49
Příloha 6: Výsledná tabulka s počtem a výměrou všech proběhlých změn druhu využití.....	50
Příloha 7: Porovnání výměr rozloh ve sledovaných obdobích.	51
Příloha 8: Porovnání počtu parcel ve sledovaných obdobích.	51
Příloha 9: Zobrazení vzniku přehradní nádrže Sedlice v období Pozemkového katastru na georeferencované mapě Stablního katastru (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	52
Příloha 10: Přehradní nádrž Sedlice 1. Zdroj: vlastní.	53
Příloha 11: Přehradní nádrž Sedlice 2. Zdroj: vlastní.	53
Příloha 12: Zobrazení vzniku stavební parcely č. 42 v době Stablního katastru na georeferencované mapě Císařských otisků (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	54
Příloha 13: Zobrazení vzniklé stavební parcely č. 42 v době Stablního katastru (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	54
Příloha 14: Parcela st.42. Zdroj: vlastní.....	55
Příloha 15: Lesní pozemky a orná půda kolem parcely st.42. Zdroj: vlastní.	55
Příloha 16: Zobrazení vzniku stavební parcely č. 48 v době Stablního katastru na georeferencované mapě Císařských otisků (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	56
Příloha 17: Zobrazení vzniklé stavební parcel č. 48 v době Stablního katastru (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).	56
Příloha 18: Parcela st.48 (1). Zdroj: vlastní.	57
Příloha 19: Parcela st.48 (2). Zdroj: vlastní.	57

14. Přílohy

LP = lesní pozemek

VP = vodní plocha

OP = orná půda

Z = zahrada

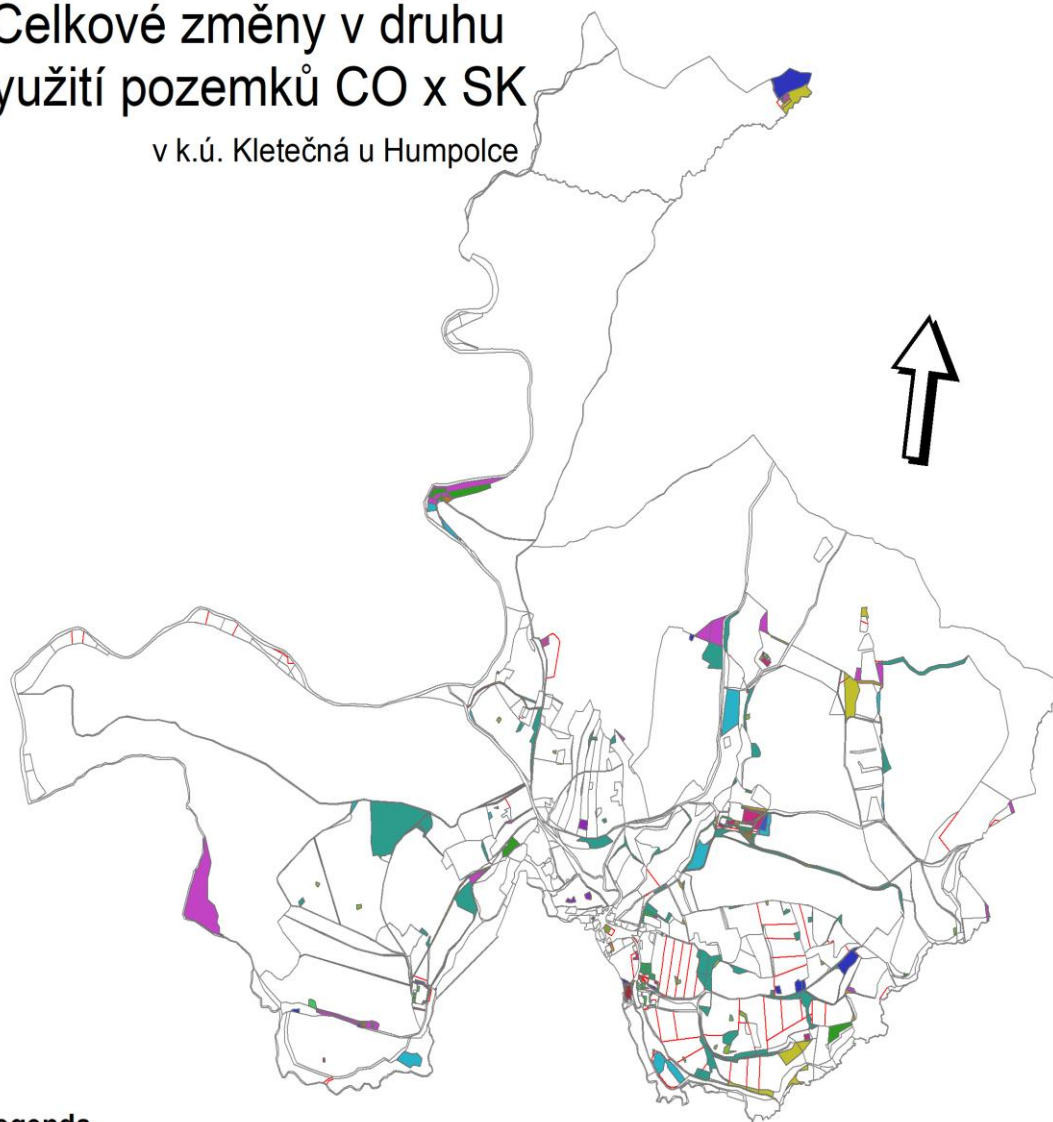
OstP = ostatní plocha;

ZPI = zastavěná plocha a nádvoří

TTP = trvalý travní porost

Celkové změny v druhu využití pozemků CO x SK

v k.ú. Kletečná u Humpolce

Legenda

CO x SK_intersect

ZMENA

	LP - ZPI		OstP - LP		TTP - LP		VP - Z		Z - ZPI
	LP - OP		OstP - OP		TTP - OP		VP - ZPI		ZPI - LP
	LP - OstP		OP - OstP		OstP - TTP		TTP - OstP		ZPI - OP
	LP - TTP		OP - TTP		OstP - VP		TTP - VP		Z - OP
	LP - Z		OP - Z		OstP - Z		TTP - Z		Z - OstP
			OP - ZPI		OstP - ZPI		TTP - ZPI		Z - TTP
							Z - ZPI		ZPI - OstP
									ZPI - TTP
									ZPI - Z

Karolína Soukupová, 2023

0 0,2 0,4 0,8 1,2 1,6 Kilometry

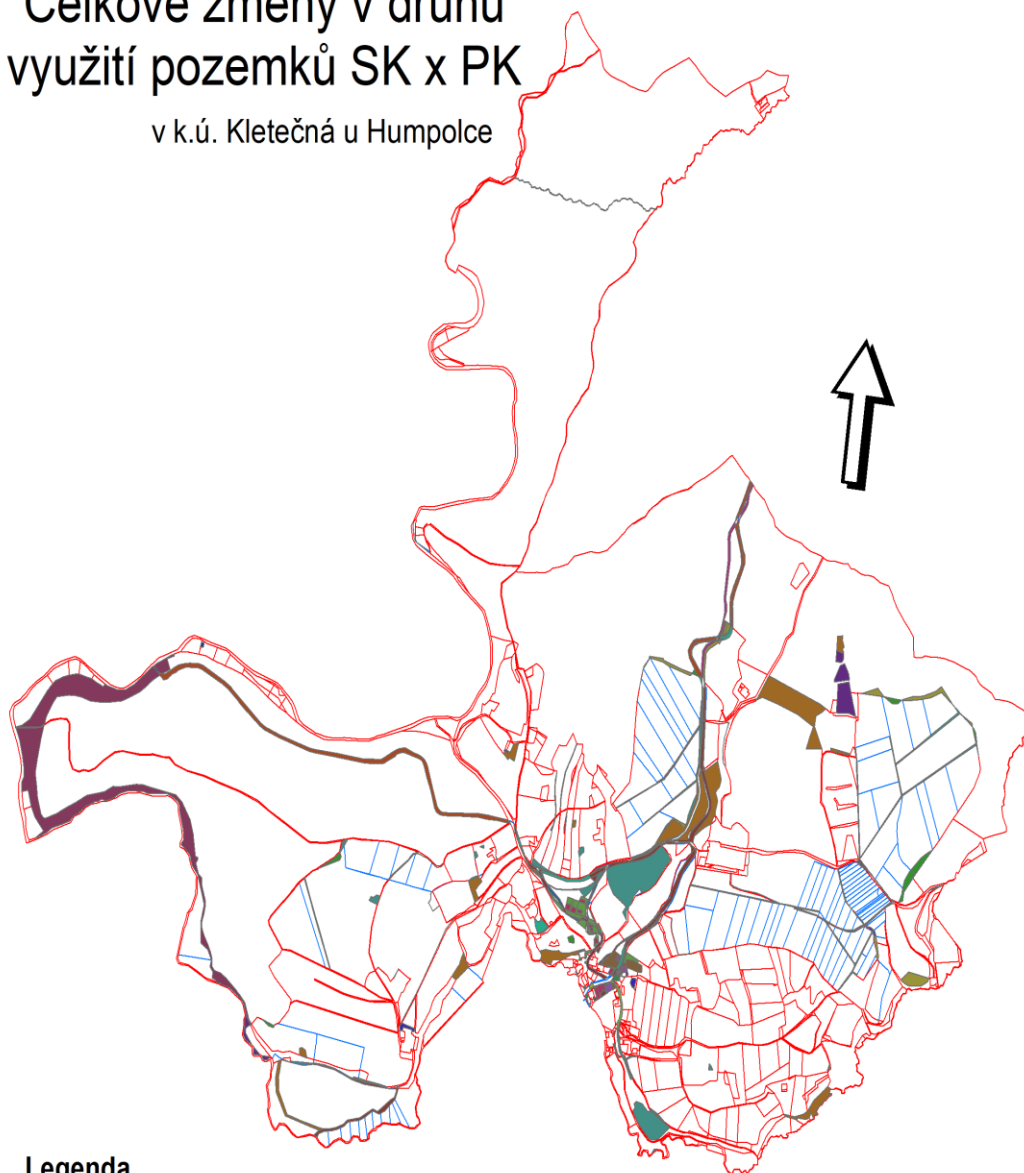
Příloha 1: Celková mapa změn v druhu využití pozemku v období mezi CO a SK (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

Změna druhu využití pozemku v období Císařských otisků a Stablního katastru	Počet parcel	Celková rozloha změny [ha]	Změna v %
TTP - OP	116	11,13	1,64
TTP - LP	20	4,94	0,73
OP - TTP	36	3,24	0,48
LP - TTP	14	2,29	0,34
LP - OP	12	1,68	0,25
OP - LP	10	1,08	0,16
OstP - TTP	22	0,68	0,10
TTP - ZPI	12	0,63	0,09
OstP - OP	35	0,57	0,08
TTP - OstP	31	0,57	0,08
Z - TTP	10	0,44	0,07
OP - OstP	12	0,40	0,06
OstP - LP	8	0,35	0,05
OstP - ZPI	12	0,25	0,04
LP - OstP	4	0,21	0,03
Z - ZPI	23	0,19	0,03
LP - ZPI	2	0,15	0,02
OP - ZPI	3	0,14	0,02
VP - ZPI	4	0,13	0,02
TTP - Z	8	0,10	0,02
ZPI - TTP	16	0,10	0,01
Z - LP	4	0,09	0,01
ZPI - LP	3	0,07	0,01
ZPI - OP	4	0,05	0,01
OP - Z	3	0,05	0,01
Z - OP	2	0,04	0,01
TTP - VP	1	0,02	0,00
ZPI - OstP	2	0,02	0,00
LP - Z	2	0,02	0,00
Z - OstP	3	0,01	0,00
OstP - VP	2	0,01	0,00
ZPI - Z	3	0,01	0,00
VP - Z	1	0,00	0,00
OstP - Z	1	0,00	0,00
Celkem	441	29,66	4,36

Příloha 2: Výsledná tabulka s počtem a výměrou všech proběhlých změn druhu využití.

Celkové změny v druhu využití pozemků SK x PK

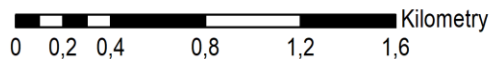
v k.ú. Kletečná u Humpolce

Legenda

SK x PK_intersect	LP - ZPI	OstP - LP	TTP - OP	VP - OstP	Z - ZPI
ZMENA	OP - LP	OstP - OP	TTP - OstP	VP - TTP	ZPI - LP
LP - OP	OP - OstP	OstP - TTP	TTP - VP	VP - ZPI	ZPI - OstP
LP - OstP	OP - TTP	OstP - Z	TTP - Z	Z - LP	ZPI - TTP
LP - TTP	OP - Z	OstP - ZPI	TTP - ZPI	Z - OstP	ZPI - Z
LP - VP	OP - ZPI	TTP - LP	VP - LP	Z - TTP	

Karolína Soukupová, 2023

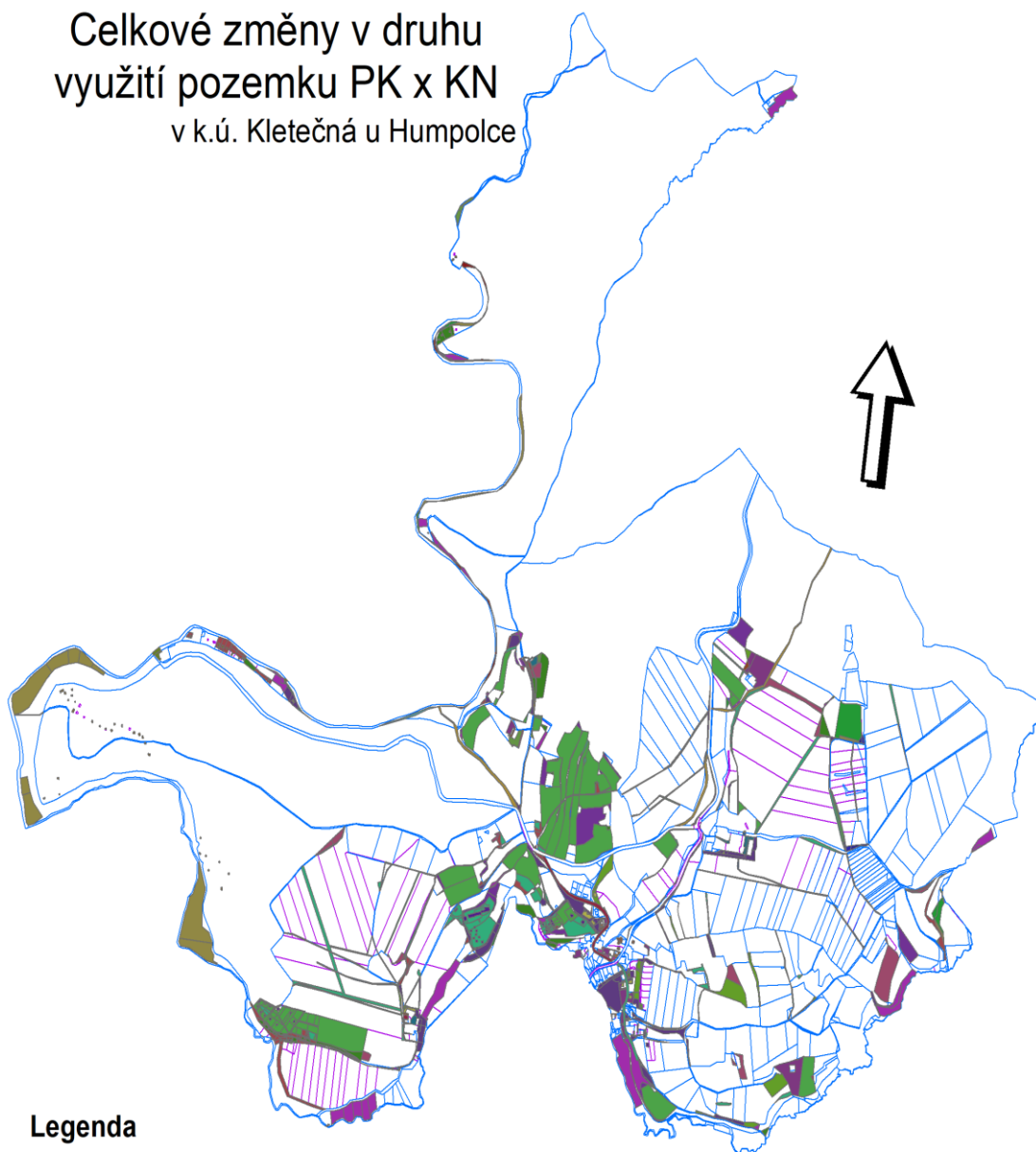

Příloha 3: Celková mapa změn v druhu využití pozemku v období mezi SK a PK (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

Změna druhu využití pozemku v období Stabilního katastru a Pozemkového katastru	Počet parcel	Celková rozloha změny [ha]	Změna v %
LP - VP	4	8,74	1,29
TTP - LP	27	6,80	1,00
TTP - OP	38	5,06	0,74
LP - OstP	16	3,33	0,49
TTP - OstP	83	2,95	0,43
OP - OstP	36	1,96	0,29
OP - LP	14	1,32	0,19
TTP - VP	6	1,24	0,18
TTP - Z	27	1,01	0,15
LP - OP	16	0,73	0,11
OstP - LP	7	0,64	0,09
OstP - OP	22	0,59	0,09
OP - Z	6	0,48	0,07
TTP - ZPI	18	0,40	0,06
OstP - Z	16	0,36	0,05
OstP - TTP	17	0,35	0,05
OP - TTP	12	0,20	0,03
OstP - ZPI	14	0,13	0,02
VP - LP	2	0,13	0,02
OP - ZPI	5	0,12	0,02
LP - TTP	1	0,07	0,01
LP - ZPI	4	0,04	0,01
VP - OstP	7	0,03	0,00
Z - ZPI	2	0,02	0,00
Z - LP	2	0,02	0,00
Z - TTP	2	0,02	0,00
ZPI - TTP	1	0,01	0,00
VP - TTP	2	0,01	0,00
ZPI - Z	2	0,01	0,00
Z - OstP	1	0,01	0,00
ZPI - LP	1	0,00	0,00
ZPI - OstP	1	0,00	0,00
VP - ZPI	1	0,00	0,00
Celkem	413	36,77	5,39

Příloha 4: Výsledná tabulka s počtem a výměrou všech proběhlých změn druhu využití.

Celkové změny v druhu využití pozemku PK x KN v k.ú. Kletečná u Humpolce

Legenda

PK x KM_intersect		LP - Z	OP - Z	OstP - Z	TTP - Z	Z - OstP
ZMENA		LP - ZPI	OP - ZPI	OstP - ZPI	TTP - ZPI	Z - ZPI
LP - OP	OP - LP	OstP - LP	TTP - LP	VP - LP	ZPI - OP	
LP - OstP	OP - OstP	OstP - OP	TTP - OP	VP - OstP	ZPI - OstP	
LP - TTP	OP - TTP	OstP - TTP	TTP - OstP	VP - TTP	ZPI - Z	
LP - VP	OP - VP	OstP - VP	TTP - VP	VP - ZPI		

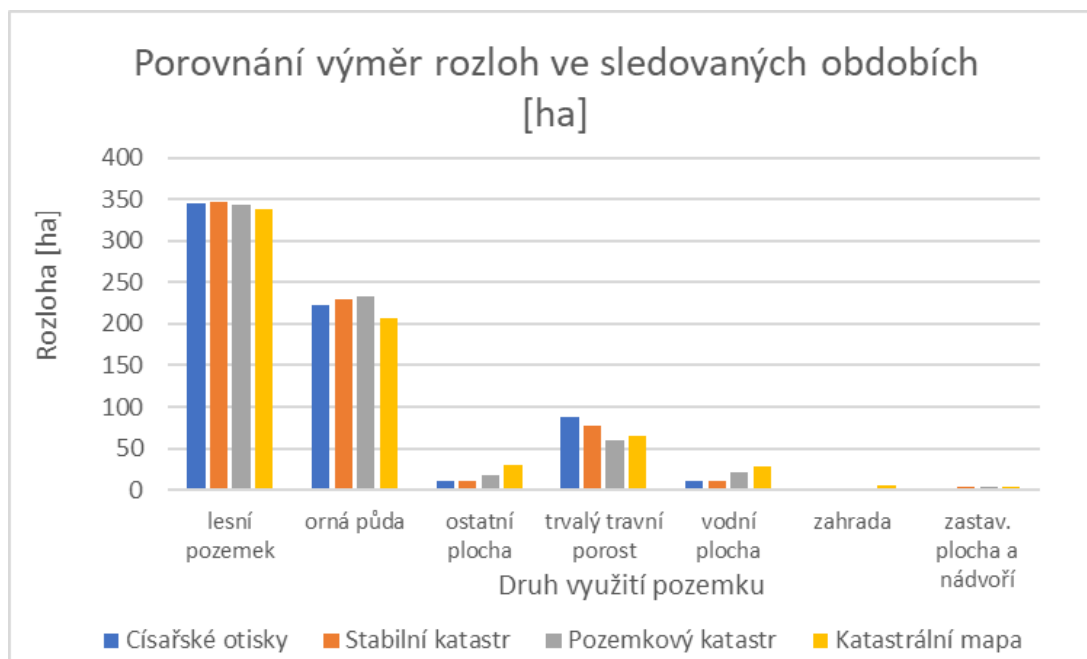
Karolína Soukupová, 2023

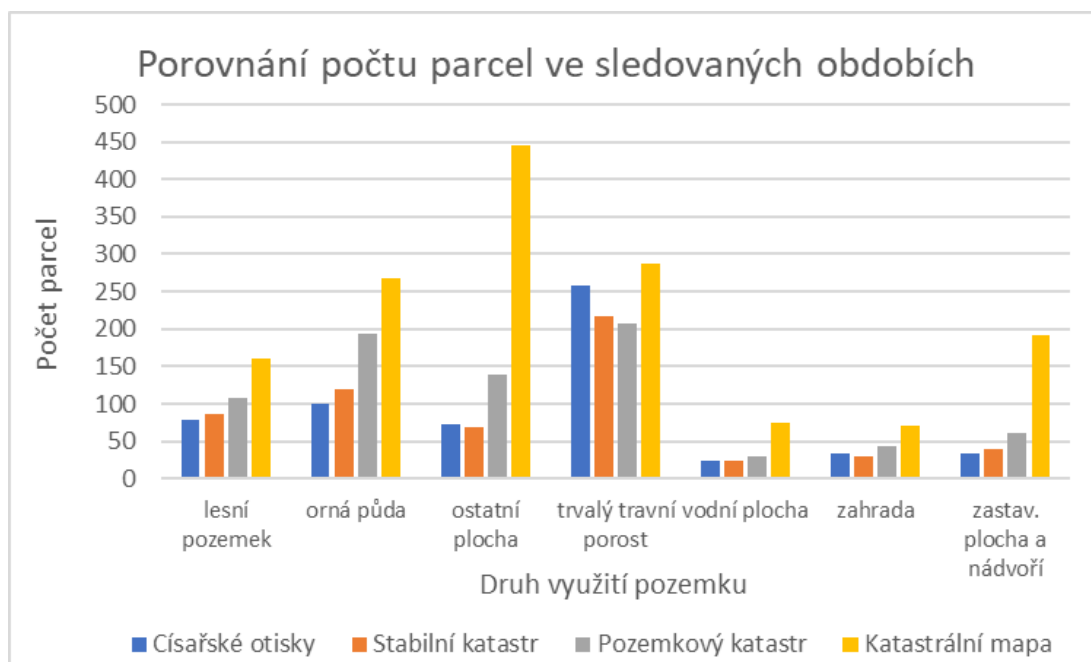
Příloha 5: Celková mapa změn v druhu využití pozemku v období mezi PK a KN (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

Změna druhu využití pozemku v období Pozemkového katastru a Katastru nemovitostí	Počet parcel	Celková rozloha změny [ha]	Změna v %
OP - TTP	92	21,46	3,16
OP - OstP	139	6,95	1,02
TTP - OstP	149	5,86	0,86
LP - VP	17	5,81	0,85
TTP - LP	39	5,79	0,85
OP - LP	28	3,14	0,46
LP - OP	20	2,75	0,40
LP - OstP	81	2,61	0,38
TTP - OP	51	2,60	0,38
TTP - Z	19	2,28	0,33
LP - TTP	53	2,21	0,32
TTP - VP	35	1,85	0,27
OstP - LP	8	1,24	0,18
OstP - OP	27	0,87	0,13
Z - OstP	7	0,63	0,09
VP - LP	10	0,38	0,06
OstP - VP	8	0,35	0,05
OP - ZPI	42	0,34	0,05
ZPI - OstP	14	0,32	0,05
LP - Z	5	0,32	0,05
TTP - ZPI	35	0,27	0,04
OstP - TTP	24	0,24	0,03
LP - ZPI	57	0,23	0,03
OP - VP	5	0,21	0,03
VP - TTP	9	0,14	0,02
Z - ZPI	14	0,13	0,02
VP - ZPI	5	0,11	0,02
OstP - Z	8	0,09	0,01
ZPI - Z	14	0,08	0,01
OP - Z	2	0,04	0,01
OstP - ZPI	8	0,04	0,01
VP - OstP	3	0,03	0,00
ZPI - OP	3	0,01	0,00
Celkem	1031	69,35	10,20

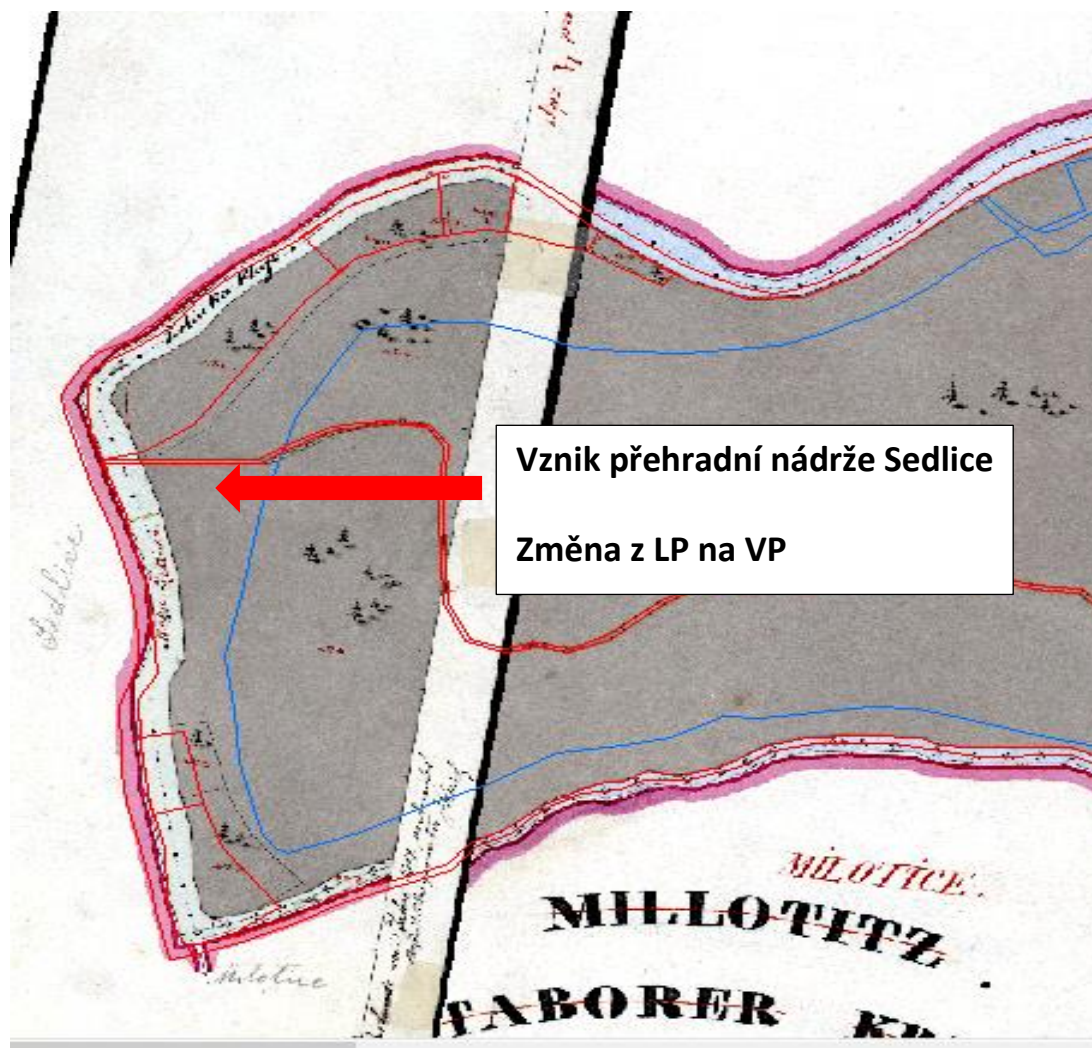
Příloha 6: Výsledná tabulka s počtem a výměrou všech proběhlých změn druhu využití.

Příloha 7: Porovnání výměr rozloh ve sledovaných obdobích.

Příloha 8: Porovnání počtu parcel ve sledovaných obdobích.

Vznik přehradní nádrže Sedlice

Změna z LP na VP

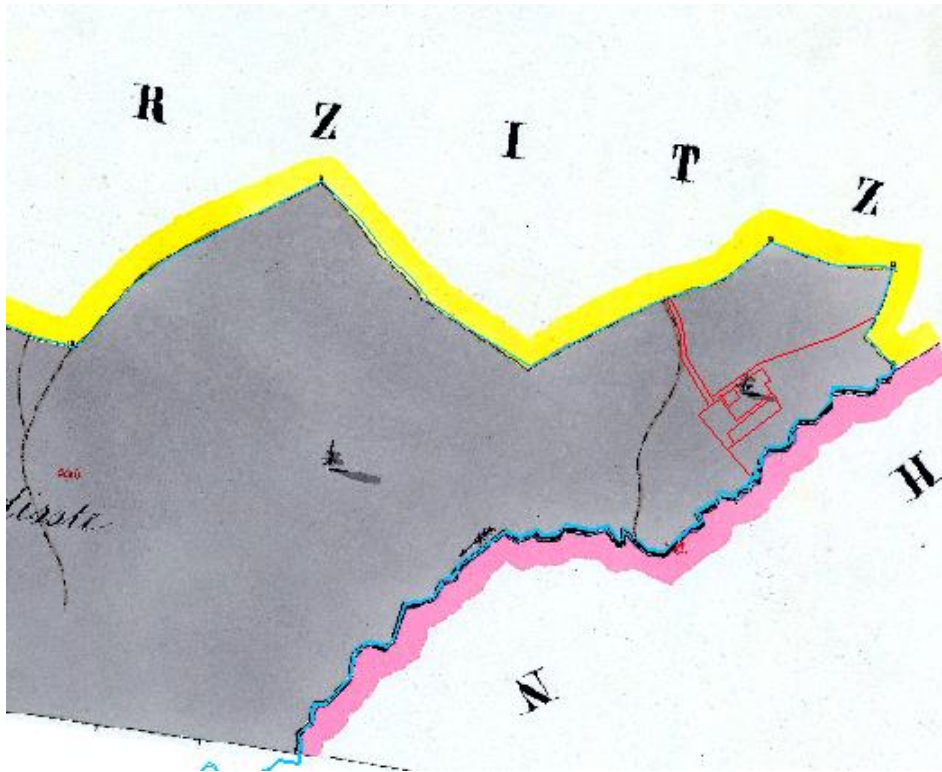
Příloha 9: Zobrazení vzniku přehradní nádrže Sedlice v období Pozemkového katastru na georeferencované mapě Stablního katastru (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

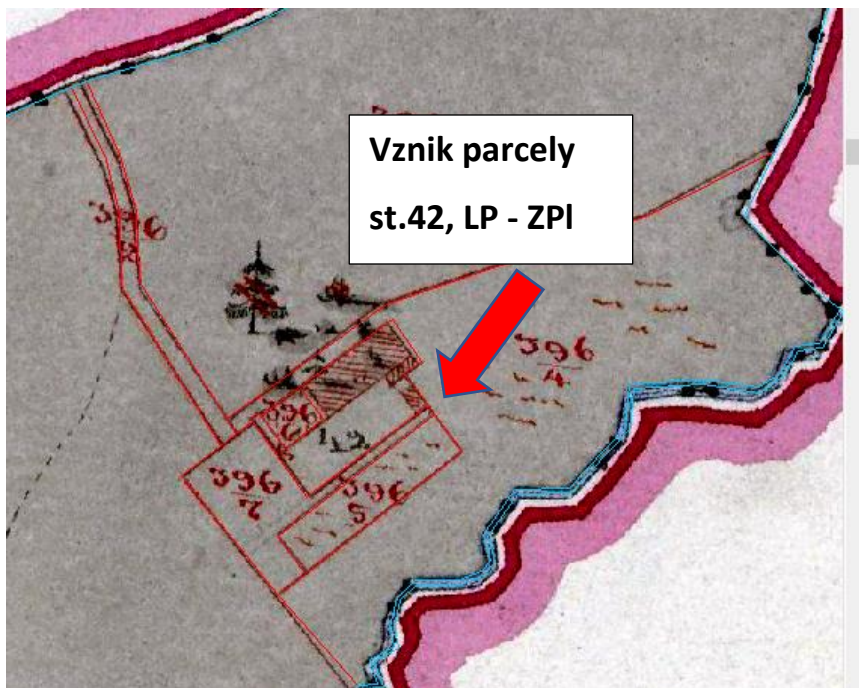
***Příloha 10:** Přehradní nádrž Sedlice 1. Zdroj: vlastní.*

***Příloha 11:** Přehradní nádrž Sedlice 2. Zdroj: vlastní.*

Příloha 12: Zobrazení vzniku stavební parcely č. 42 v době Stabilního katastru na georeferencované mapě Císařských otisků (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

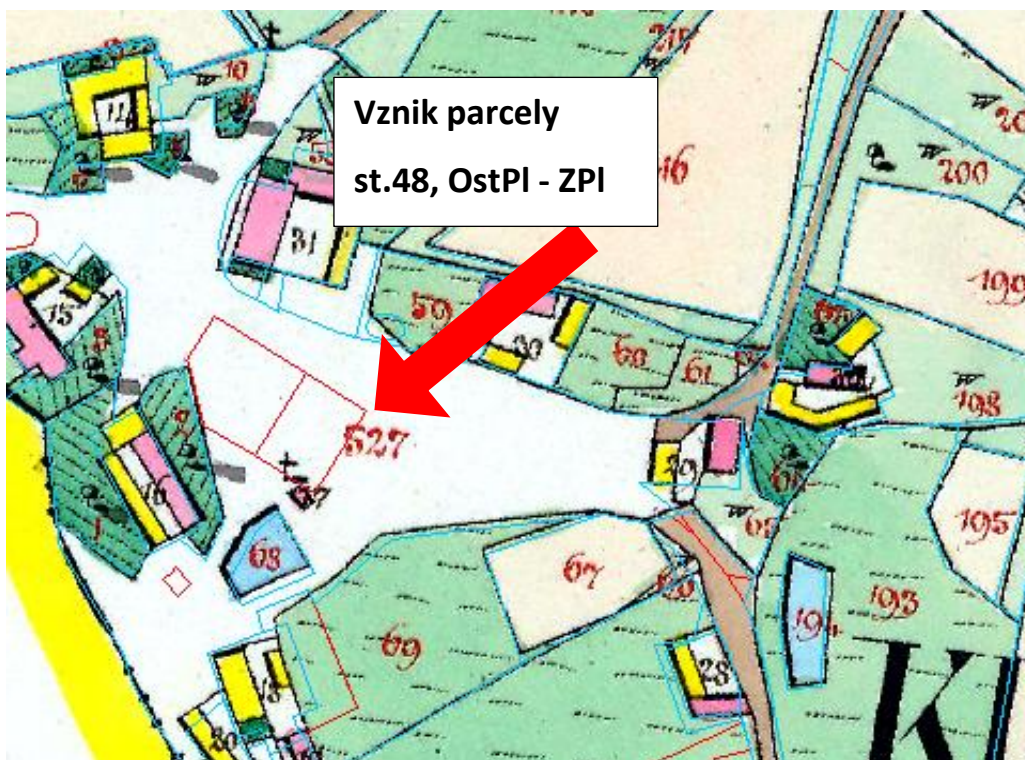
Příloha 13: Zobrazení vzniklé stavební parcely č. 42 v době Stabilního katastru (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

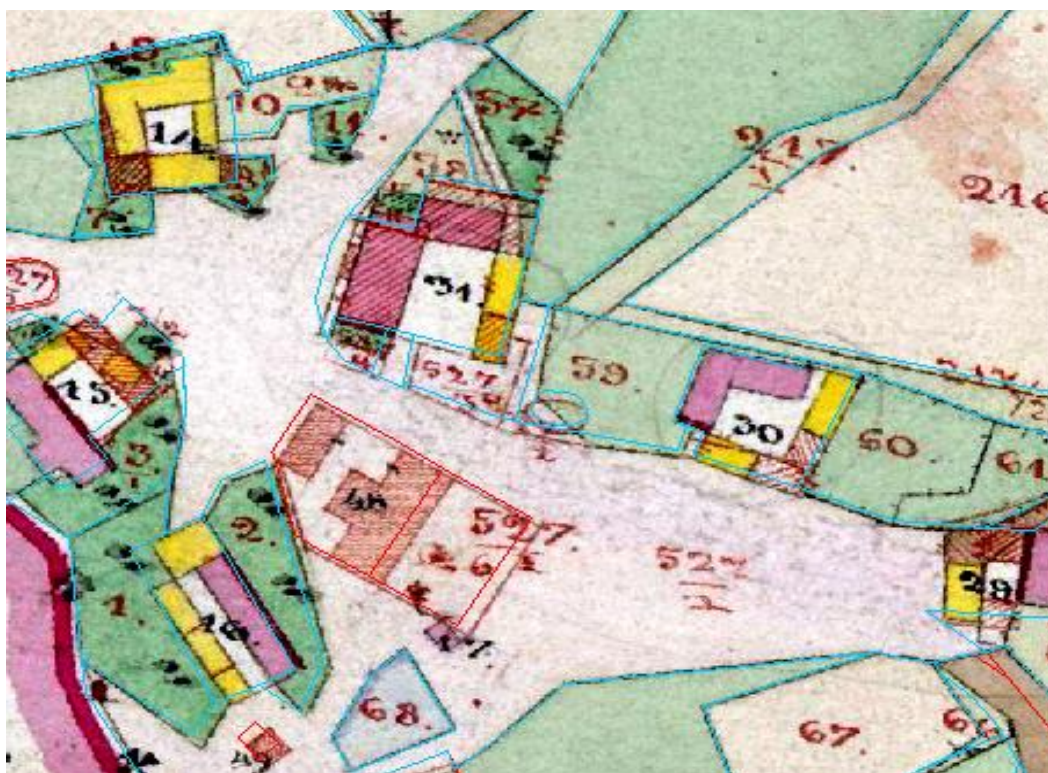
Příloha 14: Parcela st.42. Zdroj: vlastní.

Příloha 15: Lesní pozemky a orná půda kolem parcely st.42. Zdroj: vlastní.

Příloha 16: Zobrazení vzniku stavební parcely č. 48 v době Stablního katastru na georeferencované mapě Císařských otisků (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

Příloha 17: Zobrazení vzniklé stavební parcel č. 48 v době Stablního katastru (ČÚZK 2023, www.cuzk.cz).

Příloha 18: Parcela st.48 (1). Zdroj: vlastní.

Příloha 19: Parcela st.48 (2). Zdroj: vlastní.